

Defensio iohannis d' scoenhauia dictorum

pium affectum humilem et deuotum ad deum quod intellectum frigidum solo studio illuminatum. Scientia quippe inflat intellige si sola est: charitas edificat. Nihilominus ubi de veritate fidei queritur tradita in sacris scripturis: magis interrogandi consulendique sunt theologi vigentes in contemplatione secunda: quam ydiote pollentes in prima: secluso in eis patenti reuelationis miraculo: et nisi forte manifesta esset in huiusmodi theologis deprauatio intellectus: et intolerabilis morum perversitas: que etiam mentiri quandoque facit non tantummodo circa fidem: sed circa morum principia ut apostolus et Aristoteles. cum experientia testantur. Adde adhuc quod sicut ex caritate pius affectus et magis ex infectione eius per vicia errant nonnunquam peritissimi in sacris scripturis. eccecauit enim eos malicia eorum: et dati sunt in reprobum sensum: ita ex paruo lumine intellectus et parua logica prolabantur quandoque in errores periculosissimos illi qui magnorum sunt erga virtutes affectuum: quales apostolus notauit habere zelum sed non secundum scientiam: adeo ut si non humiliter sapiant: et nisi sese contrahant intra metas sue cognitionis: nulli pertinacius inueniuntur neque absurdius errores confingere. Propterea non leuiter scribere debent vel docere: sed nec absque cautela magna adherendum est eis: non preuia discussione diligenti et doctorum examinatione. In talibus quippe plurima sepe reperimus aut falsa aut male explicata: ac proinde multa erroris materiam prebetia simplicibus: quaque in multis diuina altissimaque sint. Inter tales scripturas narratur aliquae narrationes aut regule vel doctrine particulares aliquorum patrum veterum: que magis admirande quam imitande dicuntur. Quoadmodum Iohannes qui clymachus dicitur ponit virtutes esse impassibilitates: et quedam valde austeras super penitentia et peccatis. Et cassianus de libero arbitrio notatus: Et alij alia parum examinata aut nimis rigida tradunt que communis scholae theologice veritatis merito non admittit aut requirit. Quoadrem bonum est mel cum sauo. sapor scilicet deuotionis cum lumine eruditionis: aut si alterum dumtaxat obrigerit. vratur quilibet dono suo. ambulet in vocatione sua abundet in sensu suo: et co-

medat mel quantum satis est. non plus sapiens quam oportet. Rectum quidem verbum enunciat. Quod ab ipso postea Hieronimo non longe a materia tractatum est. Quod medicorum est promittunt medicum tradunt fabrilis fabri. Conformeris satis ad illam logicorum maximam. Unicuique in sua arte perito credendum est. Bene vale pater et frater in christo apud quem tuarum me orationum participem fac. Amen.

Explicit epistola magistri Iohannis de Serfion ad fratrem Bartholomeum cartbuisiensem. de libro Ruybroech.

Incipit libellus fratris Iohannis de schoenhauia qui nititur defendere quedam dicta fratris Iohannis Ruybroech contra magistrum Iohannem de Serfion Cancellarium parisiensem.

Quonia qui dam doctor eximius parisiensis artis theologice quedam dicta fratris Iohannis de Ruybroech in libro quod intitulat de ornatu spiritualium nuptiarum minus iuste ut opinor calumnia et reprobata asserens doctrinam eiusdem viri in quibusdam passibus et specialiter in tertia prepositi libri esse erroneam a regula theologice veritatis ac traditione sanctorum patrum et doctorum discrepantem. et ob hoc non esse recipiendam et abiiciendam. Adcirco ut veritas huius doctrine quam a spiritu sancto arbitror effluxisse et emanasse. quod magister est veritatis et non erroris planius luceat. in quantum tenuitas mei ingenii et exiguitas mee scientie appetat. tria per ordinem facere dei gratia aspirate attemptabo. Primo intentione verborum suorum quantum ad ea que ibi arguuntur et reprehenduntur et tamquam erronea iudicantur explicabo. secundo qualiter hec doctrina non sit noua adinuentio et suspiciosa. scilicet omnino suis notatissimis doctorum catholice fidei persona et ipsorum auctoritate commedata et approbata putans dederit explanabo. Et tertio qualiter rationes obiecte minus efficaces sunt nec pre dictam doctrinam euacuant declarabo.

Quantum ad primum est sciendum quod frater Iohannes de Ruybroech auctor predicti libri

de ornatu spiritaliū nuptiarū i tertia pre
 eiusdē libri nō loquit de illa vnione q̄ est p
 identitatē realis existētie. d̄ qua dicit x̄ps
Joh. iij. Ego et pater vnū sumus. imo in
 om̄ib; alijs libris suis prestat ip̄e q̄ crea
 tura nō p̄t fieri creator. Nec loquit etiā d̄
 illa vnione. q̄ est solū p̄ consensū et p̄formi
 tatē volūtatis. q̄ est om̄ib; sp̄ialem gratiā
 habentib;. quemadmodū legit **Act. iij.** q̄
 multitudinis credentiū erat aīa vna et cor
 vnū in d̄no. **Sz** loquit de illa vnione q̄ ē
 p̄ amorē liq̄factiū et excessū p̄temptatōis
 extatice. q̄ p̄ nimia suauitate et magnitudi
 ne interni dulcoris et vehemētia amoris.
 animā liq̄facit et resoluit et totā virtutē ra
 tionis absorbet d̄ q̄ dicit paul⁹. i. ad **Cor.**
 vij. Qui adheret deo. vn⁹ sp̄s est. Et p̄ce
 ptione em̄ diuine p̄sentie et degustatōe in
 terne dulcedis aīa deuota in seīpa quie
 tur. et sibi ac om̄ib; reb; creatis p̄ desiderii
 um inflāmatū. et in deū totaliter expansus
 fundit⁹ morit⁹. vt se possit dicere cū ap̄lo
Uino ego iā nō ego. viuit aut̄ in me x̄ps.
 id est ego tot⁹ transformat⁹ in deū p̄ amo
 rem. nō sum i me. sz in x̄po. et ideo p̄ amorē
 tot⁹ deificat⁹ loquor vt x̄ps. **Qd** etiā idēz
 ap̄ls dicit **Corinthijs.** An experimentuz
 q̄ritis ei⁹ qui in me loquit x̄ps. **Qd** aut̄ li
 quefcit et resoluit in seīpo. nō existit. sed re
 currit et transformat in illā imaginē q̄ sibi
 p̄sentialiter exhibet. Et quo patet q̄ ima
 go anime rōnalis p̄ efficacīā diuini lumi
 nis in suā imaginē increatam deifice pote
 rit trāsformari. put docz ap̄ls. ij. ad **Cor.**
 iij. Hos aut̄ reuelata facie gloriā d̄ni con
 templantes. in eandē imaginē transforma
 mur. a claritate in claritatē tanq̄ a d̄ni spi
 ritu. qz a claritate imaginis create p̄ quan
 dā similitudinē trāsformabimur in clari
 tatē imaginis increate. Et in hac transfor
 matione imago rōnalis ostendit i tāta cō
 formitate diuine assimilatiōis. q̄ est inexpli
 cabilis om̄i lingue. **Qd** subtiliter videt in
 nuere ap̄ls cū dicit. i. ad **Cor.** ij. Oculi
 nō vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs
 ascēdit. bonū. s. inenarrabile qd̄ p̄parauit
 de⁹ diligentib; se. **Hoc** em̄ bonū inenarra
 bile qd̄ p̄parauit de⁹ diligentib; se. p̄t dici p̄
 facta p̄formitas. et indicibil charitas diu
 ine assimilatiōis. q̄ om̄i lingue indicibil est.
 et incōprehensibilis est om̄i mētū. nec vnq̄
 p̄fecte cognoscit nisi in speculo eternitatis.
 qd̄ est verbū diuinū. et essentia diuina. et er

go de ista vnione et trāsformatōe credēdū
 est magis noticiā affectualē et expimenta
 lem habentib; q̄ solū intellectualē. qz ne
 mo hec scit nisi q̄ accipit p̄ experiētā v̄l re
 uelationē. Et de ista indicibili claritate di
 uine assimilatiōis locut⁹ est frater **Johes**
 de **Ruybroech** in tertia pre libri de orna
 tu sp̄ialium nuptiarū. et de hac vnione ex
 tatica intelligēda sūt ei⁹ v̄ba et recipienda
De q̄ vnione loquit beatus **dyonisi⁹** libro d̄
 diuinis noib; capitulo d̄ amore. Et amor
 diuin⁹ extasim faciēs. et nō sinēs sui p̄soz
 esse amatores. sed amandoz. **Propter** qd̄
 paul⁹ magn⁹ in p̄tinētia diuini amoris di
 uino amore p̄cipās. **Uino** ego iā nō ego.
 viuit ho in me x̄ps. tanq̄ sui amati vinēs
 vita sic valde diligibiliter. **Dec** dyonisi⁹.
 vn⁹ patet q̄ amor extatic⁹ duo supponit.
 scilicet esse nature nostre et esse gr̄e q̄ intro
 ducit in tanto gradu. vt aīa poti⁹ x̄pm sen
 tiat q̄ seīpam. **Gr̄a** em̄ tanq̄ deifica habz
 mentē deo assimilare. et ip̄am deiformi di
 spositiōe induere. **Ad** hos deiformes habi
 tus tā excelsos tā a n̄ra infirmitate. tā lon
 ginquos. et visui nostro tā absconditos ex
 ponendos. om̄ino minores sumus. qz ista
 sūt misteria regni dei. q̄ vt existimo nō cō
 muniter oib; sed puritate intelligētie et di
 uinis illuminatiōib; et gr̄a p̄uilegiatis cō
 municāda sūt. **Int̄** audiunt. ibiq; dicūt.
 ideo is q̄ foris sūt dici nō debuerunt. **Ac**
 tū hi q̄ foris sūt derelinq̄rent si ab his q̄ in
 tus sūt nō vocarent. aliq̄liter erāt innotē
 scēda vt discerēt i firmi q̄stū eis desit. et ad
 quā p̄fectōez aspirare deberēt. **Dec** em̄ ar
 chana et p̄funda si n̄ gustant nō amant. et
 si nō amant nō intelligunt. et q̄ d̄judicāda
 nō sunt ab his q̄ nō gustauerūt. vnusq̄sq;
 em̄ bñ iudicat q̄ nouit. et hoz est bon⁹ iu
 dex. vt ait philosoph⁹. et h̄ de primo.

Secundo videndum est quali
 ter doctrina p̄fati viri a senten
 tijs sanctorū patrum nō discre
 pat. sed per om̄ia ip̄is cōsonat
 et concordat. **De** hac em̄ vnitate dicit bea
 tus **Bernard⁹** in ep̄stola ad fratres d̄ mō
 te dei. **Unitas** spiritus cum deo. homis
 cor sursum habentis proficientis in deuz
 volūtatis est p̄fectio. cū iā non solūmodo
 vult qd̄ deus vult. sz sic est nō tm̄ affectus.
 sed etiā in affectu p̄fectus. vt nō possit vel
 le nisi qd̄ deus vult. velle autem qd̄ vult
 deus. hoc iam simile deo esse est. nō posse

Defensio iohannis d' scoenbauia dictoy

velle nisi qd vult de. H est ia esse qd de est cui iaz velle et esse idipm est. vn bn dicit qz tuc videbim eu sicuti est cuz sic similes ei erim? H erimus qd ille est. Quibz em pras data est filios dei fieri data est pras non qd de vt sint de. sz sint tm qd de est/postmo/du loquit d triplici similitudine hoim cu deo. et deinde subiugit. Dicit aut hec similitudo dei vnitas spūs nō tm qz afficit spiritu hois spūsanct. sz qz ipa est spūsanctus de? charitas qd cu sit amor pris et filij et vnitas et suauitas et bonū et osculū et amplex? et qdqd comune pt esse amboz in summa illa vnitate veritatis et veritate vnitatis. H idē homi suo modo sit ad deū qd cō substantiali vnitate filio est ad patrem vt patri ad filiū. cuz in amplexu patris et filij mediā qdāmodo se inuenit hominis brā sciētia/cū modo ineffabili incogitabili/ qz fieri meref hō dei/nō de. sz tm qd ē de? Ecce quō ista snia bn omīno pccordat doctrine fratris Iohis d' Ruysbroech et mutuo sibi psonat. Hoc idē patet ex epla inferi? annotata. quā adā vir deuotissim? et doctissim? cōposuit in q sub breuitibz verbis descript? est tot? pcellus libri fratris Iohis Ruysbroech d' ornatu spūaliū nuptiaz/cū his pccordat gilbert? sup cantica p mone. ij. vbi distinguit d' triplici lectulo. Prim? est ppri? spōse. Scōs est cōis spōse et spōsi. Terci? ppri? est spōsi. Sponse lectul? est cū quietis et pacatis et cōpositis moribz intra se collecta reqdescit. Cōis est cū ia incipit oblectari i spōso. Sz pprius spōsi est qn sui oblita penitus et ex se exorta rota trāsit in ipm et qsi induit ipso dilecta ipi? In lectulo suo nō effluit spōsa extra se nec turbat i se. In lectulo cōmuni affluunt illi deliciae qdā de p'sentia spōsi. In illo lectulo qd sol? est spōsi amoris exagitata incendiū ebullit et excrefcit. effusa et effluēs tota trāsfundit in ipm. et i simile absorbet qlitate. In primo penes se est. In secūdo penes illā spōsū. In terci? penit? est ipa penes ipm. et si dici pt non est nisi ipē. In pmo qrit. In scōo adheret. In terci? vnif illi. In primo tranquillitate ppriā possidet. In secūdo quandā meret cōmunitatē cū dilecto. In terci? absūmit et absorbet i qndā charitatis et grē vnitatē. Hec gilbert? vbi supra. Cū pdictis pccordat dyonisius magn? sic patet in auctoritate supius allegata et pluribz locis libroz suoz. Et hugo

de sancto victore cōmentator pfati dyoni sij sup septimū angelice hierarchie dicēs. Sic intelligas qnta est vis veri amoris et dilectōis si tm intelligi pt qm dilectio sup eminet sciētie et maior est intelligētia plus em diligit qz itelligit. Intra dilectio et appropinqt vbi sciētia foris stat. Et reddit rationē isti? Quia ver? amor sine charitas nullū patit mediū inter se et obiectū qd est de? sz vebementer tendit in ipm imediare Et ideo nunqz quiescit donec oīa trāseat et ad ipm dilectū et in ipm veniat. Vn subdit ibidē. Dilectio sine amor impetum sequens ardētis desiderij sui nec dissimulare valēs donec ad amatū puenerit/amato appropinqt qstū pt/ et eo ampl? sitiēs intrare ipm cupit et esse cuz ipō/ et esse tā ppe vt si fieri posset h idē ipm sit qd ipē. Nihil em veloci? nihil acuti? nihil subtili? amore aut penetrabili? qz natura sua nō quiescit donec naturaliter amabilis totā penetraverit virtutē et pfunditatē et totalitatē qstū pt. Huic etiā sentētie alludit p omnia vercellēsis sup cantica dicēs. q affect? et intellect? simul cōambulāt vsqz ad nouissimū defectū intellect? vbi habet sue cognitionis et sui lumis psummatōes. Affectus aut adhuc p'tinet pncipalia in deū suspiria et supintellectuales exrēsiones et imūssiones/seruidos vulgares et fulgidos seruitutes ad quoz oīm sublimes excessus et excedētes sublimitates intelligētia trahi nō pt. sz sol? pncipal affect? deo vnibil. Et postea ibidez dicit. Tanta est virtus veri amoris et pulcritudinis q nō solū facit homines et āgelos excedere naturā ppriā vt in deū ascēdant. sz etiā deū qsi naturam ppriā egredi vt ad creaturas qsi infra naturam suā pducendo descendant. Ecce quō oēs isti excellētissimi doctores in h' pueniunt q aīa qn rapit i diuini lumis abissuz. tota deficit a seīpa et i illū quē diligit tota liqscit et supintellectualr ei vnif. et vnitissime trāsformaf in ipm ita vt aīa dū a seīpa alienaf dū i istō diuini archani secretariū rapit. dū ab illo diuini amoris incēdio circūdat itime penetrat et inflāmaf seīpaz penit? eruit et diuinū qndā affectū induit et inspecte pulcritudini pfigurata tota i aliam gloriā trāsit.

His plibat? rñdendū ē terci? ad obiectōnes et rōnes qbz dñs cancellarius doctor venerabilis et vir

eloquentissimus doctrinam prefati viri videlicet fratris Johis d ruybroech videlicet aliq̄liter calūniari z reprobare. Sciē dū est q̄ autor p̄fati libri d ornatu spūa liū nuptiaz nō sic ille mgr̄ arbitrat homo ydiota fuit z sine lris in h̄ male erat infor matus: s̄ erat sacerdos vt spero deo acce ptissim⁹ prim⁹ prior z fundator cuiusdaz monasterij canonicorū regulariū in brabā tia appellati viridis vallis cameracensis dyocesis. z siti i quadā silua q̄ vocat zonia iuxta ciuitatē famosā que dicit bruxella. Qui doctrinā suā nō latino sermone sed theutunico cōscripsit: licet em̄ cōpetentis sciētie fuerit. nō tñ tā eminētis sciētie erat q̄ p̄fata doctrinā latino s̄mone tā cōposi to z stilo tam elegātī scribere potuisset nisi speciali dono dei sibi datū h̄ fuisset. Sed quidā frater eiusdez monasterij vir valde ingeniosus z l̄fatus postmodū ob p̄fectū oīm nationū quosdaz librorū suoz latino sermone transferre in p̄sona ipsi⁹ curauit. Ammirātes ergo doctrinā ei⁹ laico s̄mo ne cōscrip̄tā facilliter p̄pendere possūt ip̄m nequaquē hāc didicisse ab hominē ab hu mana sciētia: s̄ accepisse a deo z a diuina sa pientia z mgr̄a vnctione: a fratrib⁹ em̄ ei⁹ cognosci p̄t q̄ fuit hō missus a deo. cui in his nouissimis dieb⁹ hec deuota archana z p̄funda atq̄ diuina de⁹ dispensanda lar gū⁹ est vt noua admonitio suos meli⁹ at traheret auditores: z vt sectā illoz libero rū spiritūū q̄ tpe vite sue multū in brabā tia z illis partib⁹ pullulabāt extirparet et errores ipoz denudaret. Vir em̄ homo iste dei postq̄ illud lamētabile scisma i ec clesia surrexit: nā a tpe mortis sue. xxv. an ni fluxerūt vel circiter. Hac ergo occasio ne z necessitate cōpulsus hec p̄funda z sub tilia theutunico s̄mone p̄teruit. Qui qui dem hāc doctrinā absq̄ aliq̄ labore studij sola gr̄a spūsancti ei⁹ mentē docente z p lustrante eructauit: sic bene compruz est il lis q̄ secū p̄uersati sūt. z secretorū suoz con scij fuerūt. Si ergo stil⁹ libri i latinū trās lati magis redoleat humanā eloquētiā q̄ diuinā: h̄ nō imputandū est auctori: s̄ trās latorī. Qui quidem trāslator p̄ eo q̄ orna tui z eloquētie sermonū plus opam dedit q̄ forte expedit z quedā p̄ arbitrio suo ad didit in p̄dicti libri trāslatōe multū defu dauit: licet auctor ab hac defudatōe liber z expert⁹ fuerit cui oīa q̄ docuit put pie cre

dim⁹ spūsanct⁹ inspirauit z amministrauit: licet etiā doctrina istius viri in latinum trāsata sit multū gratiosa cōpunctiua et deuotōis excitatiua: tñ ignitū eloquium dñi vehemēter qd̄ in verbis illius theutu nicis inuenit mltō gratiosi⁹ est. magi⁹ mo uens afficiēs z accendēs legentē: ita vt du rissim⁹ corde sit q̄ nō ex eoz lectione com pungat ad deuotionē. excite⁹ z ad melio ra puebat z sublimet. Verūtāmē q̄ dicit⁹ doctor egregi⁹ sentiat terciā partē hui⁹ li bri penit⁹ rescindendā tanq̄ discrepantez a doctrina sana sanctorū doctorū. nō p̄sen tio sibi in h̄: s̄ videt mibi esse approbāda doctrina hui⁹ terciē ptis. z asserēda tanq̄ p̄sona z p̄cordās p̄ oīa doctrinis z senten tijs sanctissimoz z famosissimoz doctorū toti⁹ ecclie. sicut satis declaratū est capitu lo p̄cedenti. Doctrina em̄ hui⁹ terciē ptis. intelligenda est de illa vnione extatica. sic superi⁹ dictum est i primo capitulo. De q̄ vnione iste mgr̄ nullā facit mentionē i epi stola sua. Q̄ etiā dicit q̄ terciā ps eiusdē libri repudianda est tanq̄ male explicata: notandū est q̄ d̄ deo meli⁹ possum⁹ cogi tare q̄ loq̄. Lonātes ergo hoies sancti de deo loq̄ nec valētes nisi s̄bis: aptioribus s̄bis q̄ dicēda sūt exprimūt. z modū loq̄ di que vsus sanctorū patz tenuit imitant: z sic auctor hui⁹ libri in ista materia altissi me z sūme p̄templatōis imitat⁹ est modū loq̄ndi sanctorū patrū qui de hac materia locuti sūt: vt edo quibusdā s̄bis nō pprie s̄ trāssumptiue: sicut ista materia erigit. Scdm̄ exigentiā materie s̄mone sūt ex petēdi: sic em̄ dyonisi⁹ i libris suis caligi nē vocat: qñ spūs rōnales inducunt i istō interi⁹ cenaculū diuine claritat: vbi clau sis sensuū hostijs secreti⁹ castissimo āple ru pueniūt cū dilecto: z tñ maxia illustra tione ibi irradiant. Sicut qñ mentē p̄rigit rapi z in suūpsius extasim perducit. tunc annihilari dicit: quia mens in extasi posi ta sibi z oīibus creaturis funditus mo ritur: inquantū seipam nesciēs. sui z omni um creaturaz obliuiscit. Ideo de talibus mētib⁹ dicit apls ad Col. ij. Dormi estis: z vita vstra abscondita est cuz christo in deo. Sic etiā spirit⁹ rationales seipos p dere est oīmīno non sentire semetipos z a seipsis extinari. z pene annullari: vbi tñ meli⁹ secum sūt. cū sic sūt q̄ tñ vbi sint ne sciant: licet hucusq̄ seipos habent. tñ se

Defensio contra Lancellariū dictoꝝ

modo p̄dicto p̄diderunt. **Q**uod utiq; videt̄
p̄rigisse ap̄lo cū i raptu p̄stitit̄ an in cor/
pore vl̄ extra corp̄ esset p̄sus se assertit̄ ig
nozare. Scriptura sacra eo sp̄u exponen/
da et intelligēda est q̄ plata. Et sic arbitroz
q̄ si dicta hui⁹ prioris fm̄ illū sensū diuī/
nū et sp̄m̄ intelligant̄ q̄ plata sūt q̄ in eis
error nō apparebit̄ s; mera et clara veritas
re lucebit̄. Sepe sancti viri d̄ altissima cō
templatōne quedā p̄ferūt q̄ min⁹ p̄fecti qz
penetrare nō possūt lapsū erroris putant.
Nō puto dici potuisse: qd̄ hunc priorem
puto sensisse. Est em̄ iste mod⁹ sentiendi
alien⁹ ab om̄i modo vsitato sentiēdi. **U**n̄
nec vsitatis v̄bis p̄t aliq̄ten⁹ explicari. Et
ideo qm̄ viri p̄fecti n̄ra instantia et inopoz/
tunitate ac charitate deuicti aliqd̄ nobis
de tali affectōe vel intelligētia temptaue/
runt reuelare. succūbunt verbis: vel talia
v̄ba loquunt̄ q̄ n̄m̄ intellectuz excedunt.
Suauitas hec q̄ deuot⁹ mentib; in vnio/
ne intima dei p̄pinat̄ tā sublimis est q̄ n̄
vocali nec m̄tali v̄bo est exp̄ssibilis. s; so/
la attingibil̄ est experientia: et ḡ nō est mirū
si illud qd̄ dicit̄ d̄ indiciali eo modo q̄ di/
ci p̄t sit min⁹ gratiū min⁹ placeat min⁹ ac/
ceptet̄ ab his q̄ talia nō sūt experti. Et qz
hāc vnionē intīmā et extaticā in q̄ sp̄s rō
nalis p̄fecta assimilatōe cōformat̄ imagi
ni sue increate. p̄dict⁹ autor conat⁹ est ex/
plicare q̄ tñ difficillima est ad differendū
idcirco quedā v̄ba p̄tulit̄ q̄ a v̄ plurib; n̄
capiunt̄. **Q**ue tñ si recte fuerint intellecta
et ad intentōez dicētis respect⁹ habeat̄ nō
errore s; p̄cessam puto p̄tinēt veritatem.
Pro quoz verborū pleniori intellectu
habendo sciendū est q̄ hec vnio extatica q̄
p̄sistit in amplexu vnitiuo sūmi boni tri/
pliciter et sub triplici habitudine p̄cipit̄ i
hac vita. Aliq̄n̄ em̄ p̄cipit̄ ex diuine clari/
tatis et essentie trāsitoria visione et p̄repla/
tione: **I**nterdū ex diuine suauitatis p̄libato
ria fruitione: **I**nterdū v̄o ex diuine immē/
sitate iocūda amiratoe. **E**t de aliq̄ istoz
triū modoz siue d̄ vnoquoq; puto esse in/
telligēda dicta terciē ptis illi⁹ libri de or/
natu sp̄ualiu; nuptiaz potissime tñ d̄ p̄
mo modo. videlicet de illa vnione et p̄tem/
platione q̄ fit in raptu. **P**rimū hoz liquet
in paulo: q̄ fuit i raptu. intuitiua p̄replatō
ne diuine essentie trāsitorie illustrat⁹. **E**t li/
cet paul⁹ i illo raptu habuerit actū beati/
ficū: tñ ex h̄ nō potuit dici p̄fecte beatus: qz

n̄ habuit statū beatificū. nec etiā illū actū
modo cōprehēsoꝝ puto p̄manētē et imo/
biliter. sic habēt beati: s; fluxibiliter et trāsi/
torio. sic lumē p̄tinuat̄ i aere ad solā p̄senti
am solis: q̄re nō debuit dici ex h̄ p̄fecte be/
atus. **S**ecund⁹ mod⁹ apparet in p̄pheta
dauid: q̄ tāta dulcedie diuine suauitatis re/
plet⁹. fuit q̄ tanq̄ ebri⁹ clamauit. **D**electa
tiones in dextera tua vsq; i finē: inuens
p̄ h̄ q̄ mēsurā et magnitudo hui⁹ suauita/
tis nullo termino vl̄ sine poterit coartari.
Terci⁹ mod⁹ patebit̄ i regina saba: q̄ visa
gloria et magnificētia regi salomonis. p̄e
magnitudine amiratois defecit et in extra/
sim raptu fuit. **D**e talib; mentib; verificat̄
illud qd̄ scribit̄ **I**sa. lx. **T**ūc videbis et af/
flues. et mirabit̄ et dilatabit̄ cor tuū: qz in il
lo lumē thearchico tibi diuinit⁹ infuso
videbis illa q̄ nec ocul⁹ vidit nec auris au
diuit et: in q̄ excellētia illius visionis et co
gnitionis designat̄.

Pro ampliori vero declaratōe
illi⁹ dicti q̄ p̄fatus maḡ dicit q̄
doctrina illi⁹ terciē ptis n̄ stat
cū determinatōe decretal. **S**ci
endū est q̄ quicūq; pie libz alicui⁹ ecclia/
stici doctoris legit̄ si quid i eo q̄si dubiū et
scrupulosū inuenerit. nō statim exardescē
do inuadit: sed inspicit et discernit et retra/
ctat ex circūstantijs et ex scriptis eiusdē au/
toris: et ad vltimū p̄t eligat cōfiteri se ig/
nozare vl̄ nō intelligere q̄ illi erroris no/
tā impingerēt nisi manifesta i eo heresis de/
p̄hendat̄. **C**ōstat em̄ catholicos p̄ses q̄ di
uersos libz p̄scripserūt d̄ eadē snia nūc
obscuri⁹ nūc apti⁹ fuisse locutos: nec h̄ du/
cif. p̄ incōueniēti. **V**arietas em̄ affert pul/
critudinē et delectat audiētes siue legētes:
rara et difficilia bis delectāt ait orati⁹ poe/
ta. **S**ic igit̄ sepe dicit̄ frater **J**ohānes de
Ruysbroech licet i terciā pte libri d̄ orna/
tu sp̄ualiu; nuptiaz de illa sublimissima
materia et obscurissima obscuri⁹ sit locut⁹.
i alijs tñ locz et libris suis vbi d̄ eadē mate/
ria dogmatizat̄ plani⁹ et apti⁹ suā intētio/
nē explanauit. **U**n̄ i libro suo q̄ d̄ de cal/
culo vl̄ de p̄fectōe filioꝝ dei ip̄e manifeste
p̄testat̄ q̄ ip̄ossibile ē nos ex toto deificari:
n̄amq; creatōez i creatōez mutatos amit/
tere. **D**iuina em̄ natura sic i se ē immutabilis
et incōuertibilis: ita nō sinit aliā naturā i se
essentialr̄ p̄uerti. **I**mpossibile ē ei vt crea/
tura de⁹ vl̄ creator efficiat̄. **V**erūm̄ deo p̄

mediū 7 sine medio vnimur: per medium videlicet grē sue 7 nostrorū opez. **S**ra em̄ dei mentē nostrā irradians docet nos veritatez: dirigitz nos ad om̄es virtutes 7 ī eternā dei dilectionē. 7 amoris exercitiū: verū tamē vltra has grās 7 virtutes inter deū 7 nos mediātes. deo etiam sine medio vnimur: q̄n̄ īpetu ardētis amoris excedim⁹ om̄e creatū vsq; ī ipas sup̄substantiales dei diuinitas: vbi ī amore cūcta trāsformamur 7 caliginē. ibi agimur 7 superinformamur īpo ībo etno qd̄ ē imago p̄ris. **D**uic sūne oēs p̄res superi⁹ notati 7 cordāt. **C**ū q; sic deo vnimur: remanet t̄m̄ ī nobis scit⁹ viu⁹. 7 amor actiuus: **D**ñm̄ absq; scitu n̄ro deū videre nō possum⁹: nec sine amoris exercitio deo vniri vnitionēq; fuare valem⁹. **S**i me ignorāte toti⁹ mūdi dñs essem⁹: qd̄ mihi p̄staret solatiū. **I**dcirco sentiem⁹ nos eternalr̄ gustātes 7 possidētes teste xp̄o q̄ ait. **N**ec est vita eterna: vt cognoscāt te solū vez deū 7c. **S**ic ḡpatet vitā n̄ram eter nā p̄sistere ī discreta siue distinctiua cognitiōe dei. 7 t̄p̄latōe dei intuitiua. **U**ltra oīa t̄m̄ hec erim⁹: q̄si expirāti supra sp̄m̄ sine spiritu. ī abyssali 7 incōprehensibili 7 im mēsa dei gl̄ia. **I**tē sp̄s dei q̄ nob̄ stat efflu it 7 inspirat vt deū diligam⁹ 7 virtutes ope mur⁹: nos em̄ ad se 7 ī se attrahit 7 intrahit: vt ī ip̄o quiescam⁹ 7 eo p̄fruamur. **E**t ī his duob; eterna vita stat quēadmodū p̄ aeris inspiratōez 7 expiratōez diastole 7 si stole n̄ra vita p̄seuerat materialis. **E**t ex his patet qd̄ nō cōtradicit decretalē: qz ipse ponit sic decretalē asserit b̄ritudinē nostrā p̄sistere ī visiōe dei intuitiua. 7 fruitōe di uine essentia. **P**reterea scio qd̄ beat⁹ Tho mas de aq̄no clare dicit qd̄ ī visiōe q̄ vide tur de⁹ p̄ essentia optet qd̄ de⁹ sit forma in tellect⁹ n̄ri: qz quacūq; alia informaret: il la nō duceret nos ī essentia diuinā: 7 ḡ ī ip sa essentia diuinā erit q̄si forma intellect⁹ q̄ intelliget. **Q**uidē nō optet ita intelligi qd̄ diuinā essentia sit v̄a forma intellect⁹ n̄ri. v̄ qd̄ ex ea 7 intellectu n̄ro efficiat vnū sim pliciter: sic ī naturalib; ex forma 7 mate ria naturali: s; qz p̄portō diuine essentia ad intellectuz nostruz est sic p̄portio forme ad materiā: qz siāt vnū q̄stū p̄tinet ad actuz intelligēdi. **E**t vltēr⁹ dicit qd̄ de⁹ ī patria nō t̄m̄ erit cognitiō q̄ cognoscat ab aīa: s; etiā p̄ quā aīa cognoscat. **E**x q̄ cōcludit qd̄

beat⁹ thomas fuit isti⁹ opinionis. qd̄ de⁹ p̄ suā essentia est iungibilis intellectui n̄ro: nō t̄m̄ sic quin ibi erit lumē glorie mediuz: qd̄ eleuabit intellectū nostruz ad s; qd̄ possit iungi essentia increate: s; ab s; medio nō dicit cognitiō mediata. qz nō cadit inter cognoscētē 7 rē cognitā: s; est istud qd̄ dat cognoscētī vim cognoscēdi. **I**stud erit ī patria. **S**z ī statu vie null⁹ intellect⁹ pure creature p̄t in visiōe dei p̄ essentia pueni re p̄ aliquā dispositōez sibi inherētē: s; cō tingit aliq̄n̄ diuina virtute qd̄ aliq̄ res mira culose pducit ī aliqd̄. ī qd̄ nullo modo p̄t p̄ aliq̄s dispositōes sibi inherētes pdu ci: sic qd̄ virgo pariat 7 qd̄ ignis ī aīa cōbu rat. **E**t sicut p̄ miraculose fieri qd̄ diuina vir tute aliq̄s intellect⁹ creat⁹ nō habens nisi dispositōes vie. eleuet ad videndū deuz p̄ essentia: nec t̄m̄ ex tali visiōe dicit beat⁹ simpliciter: s; fm̄ qd̄ t̄m̄ q̄stū cōicat ī actuz beati. **P**uto qd̄ hec dicta beati thome p̄ba biliter sustineri possūt absq; piculo here sis 7 p̄iudicio fidei. **I**nsup̄ p̄dict⁹ mḡr di cit qd̄ null⁹ theologorū vnq; talē modū be atitudinis posuerit q̄lis ab isto autore ex plicat videlicet qd̄ aīa tūc definit esse ī illa existētia quā p̄ri⁹ habuit ī p̄prio genere 7 p̄uertit seu trāsformat 7 absorbet ī esse di uinū. 7 ī illud esse ideale defuit qd̄ habuit ab eterno ī essentia diuina. **P**ro cui⁹ dicit euidētia est p̄siderandū qd̄ q̄n̄ aliq̄ scriptu ra est mystica 7 obscura: tūc obseruādū est qd̄ interpretatio fiat fm̄ intentionē dicentis. **N**ihil est em̄ ita b̄n̄ dictū: qd̄ nō possit ma le interpretando 7 narrādo deprauari. **F**a teor ergo vez esse qd̄ null⁹ doctoz moduz beatitudinis ponit fm̄ quē iste mḡr sua ver ba intelligit 7 recipit. **S**ed nequaq; arbi troz autorē hui⁹ libri ita desipuisse qd̄ ipse sic sentiret sic iste mḡr sibi imponit: nec il lū sensū v̄ba sua p̄tendunt si diligenter in spiciant: s; pot̄ sic itelligēda sūt. qd̄ mēs dulcedine verbī diuini illecta rapit. 7 illa b̄t a seipa vt verbo fruāt. **I**llicq; ibi nos metip̄os excedim⁹ ī caliginē 7 ī modī carentiā inscrutabile: ibi nos de⁹ ex nobis ip̄is trahit trāsformat 7 deglucit ī ipsam p̄fundissimā diuinitatē: trāquillitatem ī ipam sui sup̄essentia 7 sui sp̄s vnitatem. amorisq; absorptōez: vbi vi amoris extra tici assequimur illā p̄formitatē 7 deiformi tatez quā fm̄ rōez idealē habuim⁹ ab eter no ī mēte diuina: ibiq; vnū effecti sumus

Defensio iohannis de scoenbauia dictorum

cum deo. **N**ec vnitas non intelligenda secundum identitatem realem existentie. sed secundum quandam conformitatis et transformatiois similitudinem. Nequaquam ergo estimandum est per fratrem Johannem de Ruysbroech fuisse istius opinionis vel erroris. quod voluisset asserere spiritum rationalem in beatifico vniri diuine essentie per transformatioem essentialem in identitate diuine nature: aut quod non sit necessarium quod potentia intellectiua creata sit eleuata per habitum supernaturalem luminis glorie ad elicendum actum beate visionis. **S**ed ita videtur sapere quod ipse deus propter summam eius simplicitatem menti illabitur. ideo cognoscemus eum in seipso obiectiue et etiam per seipsum representatiue. ut ly in ipso excludit mediationem speciei: quod in patria deus absque specie et similitudine cognoscitur. et ly per ipsum excludat mediationem luminis extranei diuinam essentiam representantis. quod essentia diuina in suo proprio lumine videbitur. **N**on enim requiritur aliud lumen de foris ab essentia: sicut lumen solis requiritur ad videndum colores et res speciosas in tenebris videre non possumus: sed per se non vult dicere quin actu nostro creato ipsum deum cognoscamus: et per consequens oportet quod ipsa potentia intellectiua sit per habitum supernaturalem informata ut possit pertingere ad istud obiectum finitum ad quod ex se pertingere non potest. **E**t quod in visione beatifica ipsum visum non videtur per similitudinem sed per essentiam efficaciter quodammodo intra videntem. **E**t hoc autem quod ipsum visum receptum est intra videntem: vniri sibi ipsum videntem. ut fiat quasi quedam penetratio mutua per amorem. sicut dicitur **Joh. ij.** Qui manet in charitate dei deo manet et deus in eo. **A**d vnionem autem maxime conuenientis sequitur delectatio summa et in hoc perficitur nostra felicitas. **E**t quod patet quod gaudium fructus in actu diuine visionis quod videtur diuina essentia nuda in seipso inchoat. sed in dilectione et amplexu vnitiuo et gustu affectuali diuine dulcedinis perficitur et consummatur. **Q**uamuis enim fructio non sit sine visione: perfecta est tamen in dilectione. **S**ic enim hic perfectius est diligere quam agnoscere: et ibi intellectus noster implebitur leticia visionis: sed affectus noster implebitur leticia dilectionis: cui conuenit ire et transformare. **A**d gaudium beatitudinis tria concurrunt: perfecta visio: plena comprehensio: inhesio amoris confirmata. **E**t in isto stat tota summa dictorum fratris **Johannis de Ruysbroech** discernentius presentem materiam. **U**n sicut ex ipso dicitur ma-

nifeste colligi et elici potest ipse ponit beatitudinem nostram consistere in distinctiua siue discretiua cognitione et contemplatione dei intuitiua: et hanc vocat beatitudinem actualem. et in fruitione dei quiescitiua. vbi anima igne diuini amoris resoluta liquescit et deficit a seipsa. et spoliata omnium virium suarum propria et naturali actiuitate mentali simplicitate induit et imaginis increate assequitur assimilationem. **G**audium fructus est tante magnitudinis et tam indicibilis suauitatis. quod mens beata vel humana plene comprehendere non potest: sed tota absorbetur ex plenitudine illius gaudij: sicut stillicula aque absorbetur a vino forti: ut dicitur **Beatus.** **E**t istum gustum fructus. omnes vires anime indicibili gaudio absorbetur: et hac inhesionem et amplexum mellisum indissolubilis charitatis et absorptionem abyssabilem amoris vbi anima in abyssum et totaliter in deum traicitur et transformatur appellat beatitudinem essentialem: quod ibi anima omnium virium suarum actiuitate spoliatur: et vnice sola consolatione diuine suauitatis. **I**bi inquit in pace in idipsum dormit et quiescit: dormit in quietatione plena intellectus: requiescit in plena satisfactione affectus. **E**t sic patet quod sensus eius est verissimus: nec discrepat a sententia sanctorum patrum. **E**t si est alius error in dictis suis: ille solus stat in quodam modo: nota autem sunt ad placitum: et ideo talis error non est magni ponderis. **Q**ui autem dicit quod ad fruitionem spectat plena comprehensio. hoc non est sic intelligendum quod beati comprehendunt totaliter ipsum deum secundum omnem modum qui est cognoscibilis: talis enim modus comprehensionis diuine nature est impossibilis omni creature ut patet **Joh. i.** vbi dicitur: deum nemo vidit vnquam. **S**ed iste modus comprehensionis attenditur quantum ad imediationem cognitionis. de qua superius dictum est: quod beati verbum eternum et omnia alia in seipso et per ipsum comprehendunt et cognoscunt. **J**uxta illud psalmi. **I**n lumine tuo videbimus lumen: hoc est teipsum qui es lumen subsistens dicitur **Augustinus.**

Restat nunc vltimum videre quod sane intelligenda sunt illa dicta fratris **Johannis de Ruysbroech** quod dominus cancellarius in epistola iudicat esse repudianda tanquam erronea vel male explicata: quorum primum est istud quod dicitur. **P**erdidit anima contemplantis in esse tali diuino abyssum: ita quod non sit repibilis ab alia creatura: hoc verum est si sane intelligatur. **S**ic quippe intelligendum est quod in hoc gradu contemplationis

qm̄ mens rapit̄ in diuini luminis abyssū
oim̄ exteriorū obliuiscit̄: nescitq̄ penit̄ se
ipsam/seipm̄ exiit̄. ⁊ diuinū induit̄ quen/
dā affectū. ⁊ supmundanū/ totaq̄ trāsīt in
deū suū. ⁊ in aliā gloriā quā creatura sub
esse creaturali nō attingit̄: q̄ in tali statu
esse suū creatū ⁊ sine nature hō excedit̄ ⁊
sub esse diuine ḡfe ita sublimiter diuie sub/
stantie vnit̄ q̄ oēs vires ⁊ potētie rōnales
supra se eleuant̄. ⁊ in diuinā claritatē trās/
formant̄. ⁊ sic non est repibilis ibi ab aliq̄
creatūra. **S**upra intellectū em̄ ⁊ mentem
ibidē deū cognoscit̄. **I**n intellectū em̄ noster
⁊ sensus corpore⁹ intra terminos creatu/
re exercēt̄ nec etiā intellectus excedit̄ ens
aut speculū. **U**nitio aut̄ excedit̄ sublimi⁹
intellectū theoricū q̄ intellectū imagina/
tionē vel sensū. **D**ens em̄ in hac vnione
diuina ⁊ extatica transcendit̄ omnē crea/
turā ⁊ seipm̄ ⁊ omnē actū viriū apphensi/
uarū. **E**t p̄ tāto dicit̄ q̄ nō est repibilis ab
creatura. **A**d hanc abstractionē dyonisi⁹
inuirabat thimothēū i m̄stica theologia
dicēs. **T**u aut̄ amice thimothee/circa mi/
sticis visiones forti p̄tridē ⁊ sensus relin/
que. ⁊ intellectuales opatōes. ⁊ oīa sensibi/
lia ⁊ intelligibilia ⁊ oīa existētia ⁊ nō exi/
stentia. **E**t sicut est possibile ignote p̄sur/
ge ad ei⁹ vnitionē q̄ est sup omnē substan/
tiā ⁊ cognitōes: etem̄ excessus cui⁹p̄ ab
om̄i irretēibili ⁊ absoluto mūde ad sup/
substantialē diuināz tenebrāz radiū sur/
sum ageris: vide aut̄ vt null⁹ indoctorūz
hec audiat. **I**n h̄ v̄bo dionisi⁹ sapiētia sū
ma includit̄ ⁊ culmē toti⁹ p̄fectōis vt pos/
sibile est/via ⁊ p̄funditas libroz dionisi⁹
ariopagite. **D**ō p̄terea subiūgit̄ q̄ intē
tio auctoris p̄fati videt̄ esse q̄ aīa desinit̄ es
se in illa existētia quā prius habuit̄ claret
ex supra dictis q̄ intentio auctoris talis n̄
fuit̄ q̄lis exprimit̄ a p̄dicto magistro: s̄ ex
abundāti licet nō incōueniēt̄ possumus
dicere q̄ intentio auctoris talis est q̄ excel/
lencia rationalis creature in h̄ p̄ficiē ⁊ cō/
summat̄ qm̄ p̄su rectōe amoris extatici in
illud p̄ncipiū reuertit̄ vnde primordia/
liter exiit̄: ⁊ qm̄ aīa intrat̄ in istud diuini/
tatis archanū ⁊ in illud intime quietis se
cretū: tunc non oportet q̄ ibi fiat corpis ⁊
aīe dissolutō/ s̄ in h̄mōi trāsformatōe aīa
diuidit̄ a spū p̄ hūc modū vt qd̄ aīale cor/
pulentū ⁊ fetulentū est deorsū remaneat:
Spūs aut̄ ⁊ qd̄ spūale est ad sūma euolet

⁊ vsq̄ ad speculatōez diuine gl̄ie sublime
tur ⁊ in eandē imaginē trāsformet̄. **N**ihil
in creaturis vt dicit̄ **R**ichard⁹ in libro de
exterminatōe mali hac diuisione mirabi/
lius cernitur: vbi istud qd̄ est essentialiter
vniū atq̄ indiuiduū/ in seipm̄ in quanda
portione diuidit̄/ neq̄ in boie vno alia est
essentia ei⁹ spūs atq̄ alia ei⁹ aīa: s̄ vna ea
demq̄ substantia simplicis nature. **N**ō em̄
in h̄ gemino vocabulo gemina substantia
intelligit̄/ s̄ tñ ad distinctōez ponit̄ gemi/
na portio eiusdē essentie. **U**n̄ supior p̄ spi/
ritū: alia inferior p̄ aīaz designat̄. **U**n̄ p̄
planiori intellectu istoz habēdo. est p̄side
randū q̄ spūs noster quōq̄ intantū a corpe
⁊ aīa diuidit̄ vt spūs in spiritu ⁊ asserat̄ et
quōq̄ spūs sup spūm esse dicat̄. ⁊ quōq̄ spi/
ritus sine spiritu esse credat̄. **P**rimū partē
in **J**ohāne q̄ de seipso dicit̄ **A**poc. i. **E**go
sui in spū dñico die. **D**ō exponēs haymo
sup apocalipsim dicit̄ sic. **J**ohānes sic in
spiritu fuit̄ q̄ tñ ipaz carnē fundit̄ nō de/
seruit̄: s̄ spiritui eternitatis spūs ei⁹ adhe/
sit̄: ⁊ a spū docēte assumpt⁹ fuit̄ spūs docē
tus: ideo tā mirabilia ⁊ p̄funda vidit̄. **R**i/
chard⁹ aut̄ exponēs idē verbū dicit̄ sic/ an
h̄ est spūm in spū esse semetipm̄ intra seip
sum totū colligere: ⁊ ea que circa carnē seu
etiā i carne gerunt̄ interim penit̄ ignora/
re. **S**ecundū liq̄t̄ in petro d̄ q̄ in actibz ca.
xij. dicit̄. **E**t petri⁹ ad se reuersus dixit̄ rē.
Dō exponēs **R**ichard⁹ libro. ij. de p̄tepla
tione. **D**oc sane non insipiēter dicit̄ q̄ pe/
trus lōge supra homiez fuerit̄: q̄ lōge a se
metipō ⁊ supra semetipm̄ recessit̄. **A**lioq̄n
nō erat a q̄ ad se reuertēret̄. **D**oc idē ostē/
dit̄ hugo sup septimū hierarchie dicens.
Acutū amoris est. cū oīa trāscedēdo de/
spicit̄. **S**uperuidū aut̄ amoris est cū etiā
semetipm̄ p̄templādo relinq̄t̄. ⁊ in p̄tepla
tione dilecti se d̄spicit̄: ⁊ miro modo fit vt
p̄ dilectōis ignē in illū sustollit̄ q̄ est supra
se. ⁊ p̄ vim amoris expellit̄ ⁊ creat a senec
se cogitat̄ dū deū solū amat. **T**erciū appa
rebit̄ in regina saba. de q̄ legit̄. iij. **R**eg. iij.
c. q̄ regina saba vidēs sapiētia salomonis
⁊ domū ⁊ habitacula ⁊ ordinē ministran/
tiū: nō habebat vltra spūm. **D**ō exponēs
Richard⁹ lib. v. d̄ p̄templatōe. c. xij. recte
nōne dicit̄ spūs seipm̄ nō habere. qm̄ inci/
pit̄ a seipō omnino deficere: ⁊ a suo esse i su/
permundanū quendā ⁊ h̄ plus q̄ huma
nū statū trāsire/ in mirabili trāsfigurātōe/

Defensio iohannis d' scoebavia dictoy

spūs ille ab humano videat in diuinū de
ficere ita vt ipse iā nō ipse eo dūtarat tpe q̄
dño incipit alit̄ inherere. Qui aut̄ adhe-
ret deo vn̄ spūs est. Et sic totū i istud di-
uinitat̄ archanū intrat clamās cū ps. dese-
cit i salutare tuū aīa mea. hec ille. Isto ha-
bito et intellecto facillime oīa illa dicta hu-
ius tercie partis de nuptijs intelligunt̄ et
exponunt̄. Et isto patet facillime intel-
lect̄ clausule illi q̄ subiungit̄. In ipa qui-
dem sui vacuitate p̄ fruitiū amorē spūs
p̄dit semetip̄m deiq̄ claritatē nullo inter-
mediatē suscipit. Spūs semetip̄m p̄ tāto
dicif̄ p̄dere. qz i tali statu vbi spūs huma-
nus intantū amoris feruorē supra se rapi-
tur vt merito sine spū esse dicat̄. factus est
tanq̄ vas p̄ditū. eo q̄ semetip̄m nō sentit
sz penit̄ a seip̄o exinanit̄ absorbet̄ et desi-
cit; luce clarif̄ p̄stat q̄ p̄grue dicif̄ q̄ regina
saba spūm suū p̄didit q̄ vltra spūm nō ha-
bebat. Sic silr paul̄ p̄ueniēter dicif̄ spi-
ritū suū p̄didisse qm̄ in raptu p̄stitur̄ vtz
in corpe vel extra corpus esset ignorauit.
Nū aut̄ mens humana hūc sup̄mum ver-
ticē id est mētis excessū attigerit tunc dei
claritatem nullo intermediatē suscipit qz
ab oīibz imaginibz et simbolis absoluit̄ et
ab oībz opatōibz oīm viriū apphensuarū
tā inferiorū q̄ superiorū oīat̄ atq̄ in super-
substātiālē radiū diuine luciditatis ducif̄
remoto oīi velamine et imediatē deo vni-
tur. sicq̄ dei claritatē nullo intermediatē
suscipit. Istud autē qd̄ dicit ac sine inter-
missione ipse sit ea claritas quā accipit satis
claret ex p̄dictis nō sic intelligendū et qua-
liter doctores sancti idē sentiūt. Un̄ i epi-
stola inferi⁹ annotata sic habet̄. Hac hora
incēsi sic aq̄ gutta vniat̄ insusa multo vi-
no. Sic ista efficiē lux in dño optimata i
optimo. Optima quippe ac oīmpotēs ef-
ficiē. qm̄ in optimū ac in oīmpotentē tota
traicif̄. Cui satis p̄cordat sup̄ septimū an-
gelice hierarchie dicēs. Contēplatio ē dei-
fica silicudo: qz dū p̄ eā illuminati lucētēs
fiūt: qd̄āmodo ipi⁹ lumis lucētis silitudi-
nē accipiūt. Quō em̄ aer solis luce p̄fusus
in eandē trāformat̄ lumis claritatē adeo
vt nō tā illuminat̄ q̄ ipm̄ lumē esse vide-
atur. Et sic ferrū in ipm̄ ignē missū magis
efficiē ignis q̄ ignitū. Sic viri p̄fecti cha-
ritate induti siue imbuti charitas vident̄
poti⁹ vt emphatice loqr̄ q̄ charitate suc-
censī. Induimini ergo dñm̄ sic aer lucē si

cut ferrū ignē: et eritis lux in dño. Sic em̄
ferrū inflāmatū accipit i se formā ignis et
dat se totū et nō partē et eripit se sibi/ rema-
nendo i se substātiāliter inflāmatū: ita aīa
vnita deo p̄ ignē diuini amoris q̄si totam
dat se et mittit se in deū: et in deū trāforma-
ta nō mutata substātia p̄pria trāformat̄
se totā in deo amore q̄ est vita sua: et p̄ amo-
rē fit q̄si tota diuina. Naturale nāq̄ est qm̄/
cunq̄ aliq̄d trāformat̄ in aliud: istud acci-
piat p̄prietates et d̄ditōnes illi⁹ nature in
quā trāformat̄. Sic igit̄ mēs deuota cū i
lumē thearchicū trāformat̄: fit qd̄āmodo
claritas quā accipit. Itē qd̄ sequit̄ dep̄-
detq̄ nostz esse creatū ab esse eterno. et fm̄
essentialē existentiā vnū cū illo est: sic acci-
piendū est. q̄ mēt̄i n̄re diuina essentia realit̄
et p̄sentialiter cōicat̄. Ubicq̄ tot⁹ est de⁹ p̄
existentiā: nō in singulis eq̄litr̄ p̄ efficiē-
tiā. Et licet ex toto se vbiq̄ opet̄ nō to-
tū qd̄ potētie sue ē vbiq̄ imo poti⁹ nusq̄
opat̄. Un̄ qz p̄prietū est diuine nature rebz
illabi et eoz intimis cōmorari: et p̄ sui illa-
psum p̄seruare rez naturas. ne decidāt in
nō esse: idcirco dicit q̄ n̄m esse creatū de-
pendet ab esse eterno: iuxta illud qd̄ p̄hs
dicit i libro de celo et mūdo. Ab h̄ quidez
ente. s. deo depēdet celum et terra. Et qz ex
nature sue p̄prietate cōpetit ipi deo vt in-
habitet i intimo aīe rōnalis: p̄pter qd̄ dic̄
Aug. tu intimior intimo meo: p̄pterea di-
cit q̄ esse nostz creatū fm̄ essentialē existē-
tiā vnū cū illo est: diuise substātie sūt spi-
ritus dei et spūs hoīs: et ergo spūs hoīs nō
est ita vn̄ cū spū dei: sic filii cū patre vnus
est de⁹. Sz qz illapsu sue p̄sentialitatis in-
habitat aīaz rationalē quā inter oīa crea-
ta imagine sua insigniuit. penes quā ima-
ginē trāformat̄ trinitati p̄sonaz et p̄ci-
pabilis est diuine nature et beatitudinis il-
lius: ideo dicit q̄ oīne nostz creatū fm̄ es-
sentialē existētiā vnū cū illo est. De⁹ em̄ sā-
ctis suis triplicē vnionē tribuit: s. nature.
gr̄e. et gl̄ie. Et de hac vnione naturali per
quā de⁹ cōmorat̄ in intimo aīe rōnalis di-
ctū istud est intelligendū. Qualiter aut̄
illud sit accipiendū. Uniuersi quoq̄ sup̄
sui creationē. in vite p̄tēplatiue altitudie
sublimati vnū sūt cū hac deifica claritate.
imo ipa claritas ipi sūt. atq̄ in eo q̄ vidēt
et qd̄ vidēt lumine idē fiunt: satis patet ex
p̄dictis. et p̄ealiter ex his q̄ dicta sūt in illa
clausula. Ac sine int̄missiōe sit ipa claritas

quā accipit. **N**ō em̄ vult autor iste dicere q̄ spūs adherēs deo p̄ amplexū vnitiuū z supra se rap̄ virtute extatici amoris q̄ si ar vn̄ vel idē cū deo simpliciter substātie identitate q̄ h̄ est impossibile: s̄ sit vn̄ cū deo/ trāsformatōis silitudine/ gr̄e q̄ z beatitudinis participatione/ seruidi amoris amplexu z inhesionē. **E**t h̄ satis innuit in his v̄bis q̄ postea subiūgit/ vniuersi deuoti spūs vnū cū deo p̄fundo amoris defluuio sūt effecti. nō quomodolibet q̄dē vnū: s̄ idipm̄ q̄d est ip̄a in se essentia dei: eo mō quē deifica beatitudo req̄rit. **E**t istud idē mlti sancti doctores dixerūt. s̄. beat̄ dionisī. **B**ernard̄. **H**ugo: sic patet ex supra allegatis. **S**ic in ip̄a beatissima trinitate a patre filī egredit̄. ab vtroq̄ spūs sanctus amor ver̄ p̄cedens vnecit̄ patrē z filium: sicut a fonte bonitatis sup̄ne sapiētia vnitiua p̄cedens mēti deuote illapsa. tanta vnio/ ne ip̄am vnecit̄ spiritui tanto vt mereat̄. vt vnū dicat̄ esse cū ip̄o. **D**āc vnitate petebat x̄ps cū dicebat. **R**ogo p̄r vt ip̄i vnum sint sic ego z tu vnū sum̄. **P**roinde his verbis q̄ sequunt̄. vidēt insup̄ sentiūt z inueniūt p̄ h̄ deificū lumen se fm̄ esse vitāz suā increatā eandē fore simplicē diuinitatis abyssū/ satis mihi p̄cordare videt̄ sententia sancti augustini in. vi. lib. p̄fessionū vbi dicit. **I**nde amonit̄ redire ad meipm̄. intraui in intima mea duce te z potui qm̄ fact̄ es adiutor mē: z intraui z vidi q̄licū q̄ oculo aīe meē supra eundē oculum aīe meē supra mentē meā lucē dñi incōmutabilē nec ita erat supra mentē meā sic oleuz supra aquā. nec sicut celū supra terrā: s̄ superior q̄ ip̄e fecit me z ego inferior q̄ fact̄ sū ab ea. **Q**ui nouit veritatē nouit eā: nouit et̄nitate: charitas nouit eā. **A**d cuī euidentia est sciēdū q̄ creature p̄sistūt in mēte diuina siue i deo simpliciter z vnice: z h̄ q̄tum ad tria exēplaria fm̄ rationē distincta. **P**rimo p̄sistūt creature in diuina essentia fm̄ rōnes suas p̄fectionales. z q̄ om̄es p̄fectōes sūt in deo vnitiuē ideo sic sub om̄imoda distinctōe in essentia p̄sistūt diuina essentialit̄ potētiat̄ z casualiter. **S**ec̄do p̄sistūt in mēte p̄na originaliter fm̄ rōnes suas ydeales: z iō ibi p̄to apparet creaturaz distinctio fm̄ rōnez intelligēdi. **T**ercio p̄sistūt in v̄bo eterno tanq̄ in exēplari p̄prio q̄tū ad rōnes suas factiuas z exēplares: z ideo ibi appa-

rent silitudines rez sub distinctōe p̄fecta. **E**st autē intelligendū q̄ cū creatura dicit̄ in deo p̄sistere fm̄ silitudinē suā exēplare nō est intelligendū q̄ illa silitudo sit aliq̄d additū essentia. q̄ sic aliq̄d accidēs caderet in deū. **S**z illa silitudo est realit̄ ipsa diuina essentia z ip̄m verbū intellectuz tū cū habitudine put̄ est imitabile z p̄cipabile a creatura. **V**ult ergo autor in verbis p̄actis dicere q̄ qm̄ mēs rōnalis rapitur i diuine lucis abyssū z supra se eleuatur statim deū sentit̄ z inuenit̄ z experimētalit̄ suauitate degustat. q̄ ip̄a creatura non est aliud in deo fm̄ suū ydiale q̄ ip̄a creatrice essentia put̄ dicit̄ **A**ns. **P**orro illud vltimū dictū q̄ sepe dicit̄ m̄gr̄ censet calūniandū z reprobandū videlicet. **I**llic spūs est supra semetipm̄ trāslat̄ z deo viuificatus. gustās vadēsq̄ in vnitate viuide abissus. in q̄ sese fm̄ esse suū increatū possidet immēsas diuitias q̄ ip̄emet est iuxta eum modū q̄ eas dē gustat z videt. non discrepat a veritate si recte intelligat̄. z pie interpret̄. **I**n intellect̄ em̄ hoz̄ verbor̄ talis est: q̄ qm̄ sp̄s celestis introducitur sp̄s suā in cellā vinarā id est abyssū sue dulcedis. ei p̄cedit degustare tūc plenū gaudiū: z p̄fecta delectatio sp̄s id est mēti deuote p̄p̄nant̄. et q̄b̄ totū desiderii eī p̄fecte q̄retat̄: q̄ tūc introducitur in gaudiū dñi sui. et in cubiculū genitricis sue q̄d nihil aliud est q̄ ipsa diuina essentia sub rōne obiecti beatifici: z vt exēplar z ydea rōnalis creature: q̄ vt sic habz mēte rōnalez p̄p̄rie quietare: z tūc assequit̄ vbertatē z affluētā diuine gr̄e a q̄ oīs satietas z gr̄e fecūditas in aīam diriuat̄. q̄ in claritatē verbi diuini transformata deificat̄. vbi gustat̄ immēsas diuitias q̄ ip̄emet est: qm̄quidē aīa infinitatē illī gaudiū nō comprehendit̄. s̄ tū beatificā eius identitatē raptim app̄hendit̄. iuxta modū supra expositū. **I**stud marie fit in raptu. **P**ro declaratōe aut̄ illī dicti q̄d subiungit̄ gustās z vidēs immēsas diuitias iuxta eū modū quo eas deus gustat z videt est diligētē aduertendū q̄ verbū eternum est quedā relectio mentalis z q̄dam gaudiū intellectuale ip̄oz angelozum z omniū beator̄ q̄ pari voto z concordia plene possidēt omnē thesaur̄ celestis sapiētie z bonitatis diuine. q̄ d̄ torrētē diuine voluptatis p̄tinue potant̄. z ab vbertate suauitatis in ea degustant puritate

Defensio iohannis de scoebauia dictorum

obiectiua qua deus frui in seipso/ideo dicitur quod gustat et vident immensas diuitias iuxta eum modum quo eas deus gustat et videt

Ut autem sine loquendi facia et textu cum glossa proferat. conclusio finalis omnium predictorum et explanatio preclara dictorum illi tertiis prae de ornatu spiritualium nuptiarum stat in isto/ quod sancti iuxta vaticinium Isaie prophete in terra sua dupliciter possidebunt/ quia sancti in patria dupliciter reficientur et beatificabuntur/ hoc modo. quia vires et potentie rationales ad imaginem pertinentes. scilicet memoria intelligentia et voluntas bibet de fonte viuo in ea puritate obiectiue sicut de sua fontali bonitate frui in seipso. et iste eadem vires satiabitur et inebriabitur et hoc essentialiter gaudio fruitionis et gustu intellectuali diuine dulcedinis/ vbi per efficaciam diuini luminis absorptis in diuine suauitatis degustatione et amplexu et inhesionem summam amoris sopienter. et requiescet ab omni operatione intellectuali/ et sic iste vires semper erunt actiue et operose cum hoc quiescentes et ociose/ semper famelice semper saturate/ diuersis tamen respectibus. **I**stud donum quibusdam sanctis licet paucissimis pcedit in hac vita. sic Paulo datum fuit in raptu. sed hoc non fixe non immobiliter sed raptim transitorie et fluxibiliter sicut erat supra dictum est. **I**stius opinionis fuit autor istius libri de ornatu spiritualium nuptiarum et eiusdem opinionis arbitror fuisse beatum dionysium. sicut patet inspicienti librum suum de mystica theologia. et huic opinioni ego adhaereo sed non pertinaciter. **S**i quid enim hoc dictum videtur quod appareat repugnare veritatibus articuloz fidei. hoc totum reuoco et correctioni sancte matris ecclesie in qua christus sua sanctissima auctoritate transfundit me et et quicquid hic dictum est sumitto. **A**d extremum hoc infero quod magistra intelligendi est experientia put sancti testantur. **E**t ille optime veritatem indicij nouit qui eam non audiendo solum sed gustando et faciendo didicit. **Q**ui enim veritati vnitus est ex ipsa vnione bene nouit quod bene sentit. quibus enim multi corripiant tanquam mentis excessum passum. **I**n tali ergo materia que solum per experientiam et gustum cognoscitur. magis est credendum his que noticia experientiali hec gustauerunt quam his que solum lumine intellectus et litterarum studio polent. **D**ecautem sapientia vnitiua et anagogica que omnem rationis apprehensionem transcendit sola diuina immisione percipitur. que

non tantum affectum supra se erigit et amore extatico sponso altissimo creaturam perfecte vnit sed insuper intantum eleuat intellectum ut multo plus omni prudentia et cognitione diuini fulgoribus illustret quam aliquo ingenij exercitio valeat obtineri. **E**t ergo non videtur mihi recte sapere qui nolunt quod aliis de diuinis scientijs disserat nisi fuerit philosophicus et naturalibus scientijs predictus et imbutus. **I**ncongruum enim videtur intantum nature deferre studio artis et sollercie hominum/ quod plus possint hominibus afferre quam gratia que repente agit. subito impromptu. infallibiliter docet. et inhesitanter facit existere mentes in his que docet. et luce clariorem que alijs videtur obscura demonstrat. **I**psa enim sapientia et scientia que sola sancti spiritus infusione percipitur certissima et amantissima comprobatur. quia sine omni dubitatione et opinione pcedit/ et omnem alterius discipline leuitatem excedit. **H**anc doctrinam preclare sapientie sibi soli increata sapientia refluere voluit ut sciat omnis mortalis creatura quod est doctor in celo qui sola vera sapientiam solis electis scholaribus per celestes emissiones et sue claritatis radios manifestat et omnes mundi sapientes confutet. cum simplex vetula vel idiotia ad istius sapientie vnitiue resurrectionem perfecte possit attingere quam nulla philosophica scientia vel mortalis industria apprehendit. **Q**ue melius intelligimus melius perferimus. **S**piritualis omnia diiudicat. et ipse a nemine iudicatur. **P**atet ergo ex his quomodo sanctissimi et excellentissimi doctores qui in vtraque specie contemplationis perfecti fuerunt eadem docuerunt et senserunt que tertia pars libri de ornatu spiritualium nuptiarum dogmatizat licet forte sub alijs verbis. **N**on autem refert diuersitas narrationis vbi eadem res narratur sic dicit beatus Augustinus. **E**t ergo predicta doctrina non est abijcienda et eliminanda sed vbius sustineri potest absque periculo erroris tanquam consona et conformis sanctorum patrum traditionibus/ vnde quia per haec huius libri ex seruido affectu et vigore dilectionis prolata sunt. non sunt recipienda secundum sensum quem secundum sonum vocis videtur facere/ sed secundum sensum pro quo sunt intelligenda sunt et interpretanda/ et secundum materias subiectam sermones eius expectandi. **I**ta sunt spiritualia et mystica et ideo solis spiritualibus sunt companda et comunicanda

nec huiusmodi in scholis sunt tractanda
Sed esto q̄ sepe dicit̄ autor in aliquibus
 forte nō ita dixisset sicut aliqui vellent. v̄l
 quoniā melius v̄l veri⁹ dici quivisset. que
 cura de hoc. **I**n opusculis tractatoꝝ ml̄
 ra corrigenda inveniunt̄. **S**i ad abiectio
 nem alicui⁹ tractat⁹ sufficeret aliqd̄ dictū
 in eo corrigendū. pauci tractatus recipiē
 di essent. **N**egare nō possum nec debeo ait
Aug. sicut in ip̄is morib⁹ meis. ita multa
 esse in tam multis opusculis meis q̄ pos
 sunt iusto iudicio ⁊ nulla temeritate cul
 pari. **I**tē idem. noli meis litteris quasi ca
 nonicis scripturis inseruire. sed in illis et
 qd̄ nō credebas incunctanter tibi inveni
 endum crede. in istis autē qd̄ certū habe
 bas nisi certum vel certe intellexeris noli
 firmiter tenere. **N**ō em̄ par autoritas scri
 pturę canonice debet ⁊ eaz̄ expositōibus
In om̄ibus bene agere ⁊ in nullo deviare
 nō est humanitatis sed deitatis. **E**stimo
 tamē qd̄ doctrina eius quantū ad intelle
 ctum suū in paucis calumniā patiat̄. li
 cet forte quedā plani⁹ ⁊ irrep̄ensibilius
 potuisset dixisse. **N**ec dicta sufficiāt con
 tra eos qui doctrinaz̄ predicti viri vident̄
 calumniari sub correptione tamē semper
 melius sententiuz̄. **S**ed dicit aliquis
 quis est iste qui ausus est os suum pone
 re in celum ⁊ respondere domino **L**ancella
 rio parisiensi discretissimo ⁊ eruditissimo
 viro. **F**ateor charissime qd̄ ego sum mini
 mus clericorum ⁊ religiosorum qui nō sū
 dignus vt solvam corrigiam calciamen
 torum domini mei **L**ancellarij qui incō
 parabiliter vita morib⁹ ⁊ scientijs me p̄cel
 lit. **P**rotestor tamē qd̄ non ostentationis
 gratia nec temeritatis motus audacia p̄
 sumpsi respondere obiectionib⁹ tanti viri
Sz̄ duo sunt que me mouerunt ⁊ incita
 uerunt ad scribēdum ista. **P**rimū est qz̄
 emulatoꝝ existēs paterne traditionis ⁊ ze
 lum gerens pro doctrina patris nō potui
 patienter sustinere vt ille liber que p̄ sp̄i
 ritum sanctū spero fuisse compilatū vilipē
 deretur abijceretur ⁊ contemptui habere
 tur. **S**ecundū est qz̄ annuens p̄ijs p̄cibus
 ⁊ desiderijs fratris bartholomei qui instā
 ter put quibusdā referentib⁹ intellexi ro
 gauit sibi intellectū verborum illius ter
 cie partis libri d̄ ornatu spiritualium nu
 ptiarum exponi ⁊ referari institi ⁊ labora
 ui inquantū potui dicta tercię partis p̄e

fati libri explanare ⁊ ad quē intellectum ef
 sent capiēda enodare. **S**i scripsi vt debui
 approba tu ⁊ tui. **S**i vero nō vt debui ig
 nosce x̄p̄e tu ⁊ tui. **A**men.

Finit libellus Johānis de schoenba
 nia i quo defendit dicta fratris Johānis
 Ruybroech cōtra magistrum Johannē
 de Berson **L**ancellariū parisiensem.

Epistola magistri io
 hannis de Bersonno ad fratrem Bartho
 lomeum **L**arthusiensem contra predictā
 defensionem.

Oratia tibi ⁊ B
 par vir exēplo Job sim
 plex ⁊ rectus ⁊ timēs de
 um. **O**blata est mihi nu
 per sicut nosti grandis
 epl̄a tendēs saluare mo

dos locutionū positos in terciā parte tra
 ctatus cuiusdā intitulari de ornatu sp̄i
 ritualiū nuptiarū. **D**uos ego modos alias
 p̄ catholice veritatis sinceritate seruanda
 apud animos minus instructorū ostēdi p̄
 epistolā tibi directā nō esse seruādos. **S**z̄
 quid agimus. **D**uo nos inter tot occupa
 tiones veritatis. **I**taqz̄ faciendū plures
 libros vel epl̄as. arguendo v̄l replicando
 null⁹ est finis. **S**temus igit̄ infra limites
 epl̄e p̄ime. ⁊ p̄ p̄sideratōes aliquas. facili
 planoqz̄ stilo sumptas ex eadem iustifica
 tio sua monstratur.

Nobis ad certā regulaz̄ loq̄ fas
 est/posita est illic sententiosissi
 ma hec. verissimaqz̄ augustini
 sentētia/q̄ tollit barbarā p̄fusi
 onē linguaz̄ a sacra doctrina/nā qualis al
 tera esset efficacior via p̄hibendi edificati
 onē turris dauidice in bonū. q̄ si fieret no
 minū v̄l terminoz̄ p̄ libito cuiuslibet va
 riatio. **N**ō em̄ tūc intelligeret vn⁹ alteruz̄
 sz̄ in quadā babilonis p̄fusiōe laboremur
Nō ergo sufficiēter excusat̄ autor tracta
 tus illi⁹ p̄ suū defensoꝝ q̄ sic ait. **E**t si sit
 aliqz̄ error in dictis suis ille solū stat i qd̄
 nominis. nomina aut̄ sunt ad placitum. ⁊
 ideo talis error nō est magni ponderis. **S**i
 em̄ sancti doctoz̄es vt **A**ug⁹ ⁊ hieronim⁹

Contra prescriptam

admississent modos loquēdi hereticoꝝ p-
tinus habuissent pacē cum eis/ sed malaz
pacē. **N**otetur responsio magni basilij in
casū simili q̄ noluit nec in solo verbo qui-
dem deuiare p̄fitendo catholicā veritates
Sic nec hieronim⁹ d̄ x̄bo isto omouision
sic alij sine numero. **F**uit quidā tempore
med scot⁹ qui respōdendo dicebat patres
esse causam filij. hoc dicebat id est pater p-
ducit filij. **C**oact⁹ est statim reuocare di-
ctum suū nec expositio sua quomodolibz
admissa est q̄uis esset ad intellectū suū et
exp̄sionem verūssima.

Modus loquēdi doctoꝝ si repe-
riatur impropri⁹ ⁊ parabolic⁹
⁊ inusitat⁹ aut figuratiu⁹ extē-
di vel in vsum trahi non debet
sed ad sensū ppriū ⁊ nō figuratiuū reue-
renter exponi. **A**lioquin frustra essent do-
ctores in theologia cōstituti principaliter
ad hoc officij elucidandi sacrā scriptu-
ram quā magis atq; magis aliter agendo
p̄funderent/ vnde si quis ad vim vocis su-
stinere vellet q̄ de⁹ ad liberandū susceptu-
rus hominē nō horruisti virginis vterū/
vtriq; erroris reus esset. **T**olerent igit̄ pa-
tienter homines inferioris grad⁹ ⁊ sciētie
si dicta eoz querant ad propriū vsum co-
artari/ nō i perniciē doctrīne catholice di-
latari. **H**ac cōsideratione permotos exi-
stimo doctores nouissimos thomā bona-
uenturā alexandriū de halis ⁊ similes duz
omisso omni verboꝝ ornatu tradiderunt
theologiam per q̄stiones vt sub certis re-
gulis ⁊ sub p̄scisa verboꝝ forma turissimā
haberem⁹ theologiam tam practicā q̄ specu-
latiuam/ reducēdo doctores oēs p̄ores ad
vnā securāq; locutionis pprietatē.

Quicūq; in sua arte perito cre-
denduz est/ hec est ratio cur do-
ctoꝝ in sacra theologia exer-
citis dat̄ autoritas interp̄ta-
di doctrinaliter sacrā scripturā qd̄ maxie
habet fieri i scolis doctrinā imp̄tiedo his
qui tam ingenio q̄s exercitatione cōtinua
capaces sunt ad intelligendū. **C**um igit̄ q̄
ponit tertia pars tractat⁹ p̄nominati sūt
de punctis sacre scripture imo de summa
theologia q̄ mística nominat̄ ⁊ quā scola-
stico more albert⁹ magn⁹ ⁊ quidā alij cla-
ro pprioz sermone exposuerūt/ quis nō
mirabitur audire ab hui⁹ autoris defen-
soꝝ q̄ hec in scolis nō sunt tractanda **I**ta

videlicet publicabunt nunc s̄ p̄ris nunc
verbis idioma vulgare seruantibz ⁊ apud
simplices adolefcēculos/ apud senes hebe-
tes/ apud illitteratā plebeculā/ apud anaf
decrepitas/ nūc in foro/ nūc in angulis/ et
viri doctissimi tam ingenio q̄s exercitio p̄-
diti/ ab alijs recte loquēdis quia scolasti-
ci sunt arcebunt.

Quā adheret deo vnus sp̄s est
hāc vnitatē null⁹ sane potest in-
telligere vel exponere quantū/
cūq; verba multiplicauerit ad
aliū sensū q̄s per assimilationē. de qua dic̄
Johes in canonica. **S**cim⁹ q̄ cū ille ap-
paruerit similes ei erim⁹. **O**mis em̄ mo-
dus alter loquēdi metaphoric⁹ vel figura-
tiuus ⁊ p̄perbolic⁹ vel emphatic⁹ docto-
rum sanctoz vt dyonisi⁹ ⁊ alioꝝ si nō refe-
ratur ad hanc regulā repudiandus. **A**ssi-
milatio aut̄ nō tollit sed perficit naturam
neq; tollit qd̄ habet creatura in pprio ge-
nere quoniā illud perdere nisi p̄ annihila-
tionem anima rationalis nunq; potest/ ac-
pinde sequitur q̄ similitudo adducta per
qualēcūq; doctoz de infusione gutte aq̄
in dolium vini fortissimi ad vnionem ani-
me ⁊ templantis cū deo/ tanq; sit om̄imo-
da similitudo/ repudiāda est proꝝus tan-
q̄ habens erroꝝ imo insanā almarici cō-
demnati ponentis creaturā verti in deuz
⁊ in suū esse ⁊ principiū ideale sicut notat
hostiensis sup̄ illud capitulū damnamus
de summa trini. ⁊ si. catho. **D**eniq; simil fan-
tasia fuit alias parisi⁹ tanq; fatua ⁊ inin-
telligibilis aduersus vnuz augustinēsem
damnata.

De uotio illoz culpanda est q̄
nituntur inuoluere sententias
sermonibz imperitis peregrini-
nis ⁊ inusitatis vel eos qui sic
volūt laudare atq; defendere ⁊ defendēdo
seipos magis inuoluere q̄s euoluere. **A**d-
ducam h̄ loco ne mihi soli videar inniti p-
ticulā cuiusdā sermonis facti in capitulo
vno fratꝝ Carthusiē. Anno dñi. **D**.cc.
cc. viij. cui⁹ thema est. videamus si floruit
vinea ꝛc. **Q**uartā h̄o deuotionez falsā id ē
vanā ⁊ curiosā illi exercēt q̄ sine mortifica-
tione pprie volūtat̄ a zelo dñi seruicij
vitā sp̄ialem p̄sistere credūt in ruminatōe
vel potius fantasiatōe rez sp̄ialiū/ estimā-
tes hāc ipam fantasiatōē vel saltē dele-
cratōē inde p̄sequentē deuotionem esse

vnde bi ad hanc ipam psequendā nō pten
 ri modos loquēdi scripture sacre adinue
 niunt sibi vel fingūt de rebz spūalibz mo/
 dos abstractiores/ eo q̄ tales maiores eis
 delectationē generent. Plerūqz etiā ob h̄
 materias satis faciles obscuris modis et
 abstractis in quibz delectant obuoluētes/
 aut vocantes humiliationē vel fortassis
 etiā altā contemplationē. summersionē in
 abissali pfundo. diuinū amorē annihilati
 onem vel in nihilū redactionē/charitati/
 uum morum mentis in deū/influxū i deū
 vocantes/mor⁹ ad opus ppter deū/efflu/
 ruz a deo/ et sic de alijs p̄similibz/ q̄uis tñ
 p̄ps pphete et apostoli et omnes doctores
 scripture sacre tractatores quantū pote/
 rant et expediebat ea que difficilia fuerūt
 p modos loquēdi fecerūt facilia. Dec re
 uera falsa deuotio est religiosi periculo/
 sissima/ quoniā mltos vt quotidiana heu
 docet et dolenda docuit experientia/ q̄ spi
 rituales ac religiosi apparebāt/ decepit in
 fatuauit vl' penit⁹ excecavit/ ita vt fierent
 in obseruatijs regularibz q̄s despererant
 desides. superioribz quos rudes reputa/
 bant rebelles. etiā aliq̄ fugerēt et apostata
 rent. Aliqui etiā hereticarēt/ vel ante tem
 pus ppheterent/ dicētes hec dicit dñs cū
 dñs nō esset locutus. S; supba vel saltes
 fantastica capita eoz/ hec ipsa vel saltes
 Aliqui quoqz mirabiles fatuitates extrin
 secus in pretensis iubilationibz tripudij
 saltationibz et huiusmodi ostenderūt. Se
 quitur. Quarta deuotio est vinū valde fu
 mosum id est supbie generatiuū et est libi
 dinosum de quo mystice et illa fortassis in
 bibitio apostolica accipi potest/ nolite in
 ebriari vino in quo est luxuria. Et reuera
 in hoc ipso est spūalis luxuria eo q̄ sic fal
 se deuoti non dei cultum et honorem sed p
 priam querunt delectationē. hec ibi. O si
 vidisses quisquis autor fuisti sermonis il
 li⁹ si vidisses epistolā nouiter ostensā mi
 hi qd dixisses: qd stomachi habuisses.

Dicus plato amicus socrates
 magis amica veritas. Peruer
 tit enim affectio nimia ad do/
 ctorem aliquem vel doctrinaz
 iudicium non solum practicum quod se/
 pissime contingit sed etiam speculatiuum
 de quo minus videretur/ quasi videlicet
 more piragoricorum non liceat aliud iter
 rogare q̄ si magister hoc dixerit. Tollēda

est igitur e medio sicut odiosa concertatio
 et infectatio iuidiosa sic pertinet et animo
 sa hui⁹ vel illius doctrine defensatio. Pa
 ter autem conscientia mea apud te de⁹. qz
 nullatenus odio cuiuscunqz fueram indu
 ctus scribere que scripsi. Sed quia veris
 sime tunc mihi videbatur sicut et nūc ma
 gis ac magis inspicio modos illos loquē
 di nimis improprios esse vnde et sic dixi
 inter cetera postqz de vnitae ad deū que
 dam inducta fuerant. hoc tropo in quā p/
 barboetius hominem bonū esse deum ut
 tra illud. Dixi dñ estis. non quidem p ve
 ritatem et vnitatem diuine essentie et locu
 tionem ppriaz. sed participatiue et assimi
 latiuē immutatiue et nuncupatiue. Q; si
 autor iste pari modo responderit se dicta
 sua intellexisse de illa vnificatione spirit⁹
 cum deo non contendo non contradico/
 sed explicationem aliter sonare non dubi
 to. Dec ibi. Uide queso o lector si mode
 stior esse potuerit sermo meus. addito q̄
 postmodum tam verbis excusare conat⁹
 sum predictum autorem postqz innotuit
 mihi q̄ in alio loco plus expresserit q̄ cre
 atura nullo modo perdit esse suum qd ha
 bet in proprio genere. q̄ si idem inseruissz
 ad verba tercię partis sui tractatus. non
 ita p̄buisset occasionem errandi et se cul
 pandi. non solum apud simplices sed litte
 ratos et edoctos. Videbit hoc qd dico ve
 rum esse qui forsitan incidit in tractatu
 lum vnum quem d̄ theologia mystica tam
 speculatiue q̄ practice conatus sum ordi
 nare. habens hanc intentionem deducere
 ad noticiam familiarem et propriam scho
 lasticorū ea que deuoti homines de ea ma
 gis affectiua declamatiōe et figuratiua lo
 cutiōe q̄ litteratoriā proprietate tradi
 derunt. Notetur locus ille vbi theologia
 mystica differentiā hanc a litteratoriā po
 nitur inter ceteras habere. quia vnit et tras
 format.

Hij qui amant. sibi somnia fin
 gunt ait virgilius Super hoc
 dicto cum experientijs et ratio
 ne certa fundat dictus prioris
 eple mee q̄ sic ponit. Sic et carētia p̄ij af
 sect⁹ et magis infectiōe ei⁹ p vicia/ errant
 nōnunqz peritissimi i sacris. excecavit em̄
 eos malicia eoz/ et dati sūt in reprobū sen
 sum. Ita et paruo lumine intellect⁹ et pua
 instructōe i studio. līraz etiam secularium

Lectiones

quibus presertim in logica/prolabunt aliqui in
errores piculosissimos illi qui magnorum
sunt erga virtutes affectuum. quales apud vos
cauit habere zelum sed non scientiam. adeo
ut si non humiliter sapiat et nisi sese contra
bant infra metas sue cognitionis nulli pri-
naciis inveniuntur neque absurdus erro-
res confingere/propterea non leuiter oportet
eos scribere vel docere. sed non absque cau-
tela magna adherendum est eis nisi preuia
discussione diligenti et doctorum examina-
tione. In talibus quippe sepe reperimus plu-
rima aut falsa aut male explicata ac pin-
de multa erroris materia presentia simpli-
cibus quibus in multis diuinissima altissi-
maque sint. Adde nunc id quod euenit tempo-
re meo de quadam que prophetissa et miracu-
lorum operatrix reputata est a multis. quam
et vidi et allocutus sum. Dec tandem dixit et
scribi iussit. quod spiritus suus deum contem-
plando fuerat annihilatus vera annihilatione
et hinc recreatus. Et dum quereretur qualiter
hoc scire potuerat respondebat se expertam
Dies mihi non sufficeret si numerare velle
innumeras tales insanias amanti imo
et amentium quod non scientiam quales viden-
tur fuisse begardi et begarde quemadmodum
in quodam tractatulo de distinctioe verarum
reuelationum a falsis memini prede annotasse

Decendus non est vel monendus
quod errorem suum defendere mauult
quod corrigere. Hoc oratione posu-
it in fine poetrie sue. Exigitur
igitur correctio seuerior si sic iterum fuerit
pugnator ad saluandam tantam propriam hanc
verborum improprietaem. Quo pacto sit
vel quo ordine postulandum quippe vide-
bitur ordinarij et inquisitionis iudicium quam
parua radix peregrini sermonis serpit ut
cancer et modica errorum scintilla (sicut in
arrio patuit) dum non conuenienter oppri-
mitur vel aratur/magna erumpit in flama.
Sic nuper actum est parisijs per sa-
crum theologie facultatem aduersus illos
qui doctrinam quandam peregrinam Ray-
mundi nulli conabatur inducere que licet
sit in multis altissima et verissima quia ta-
men in alijs discrepat a modo loquendi do-
ctorum sacrorum et a regulis doctrinalis
sue traditionis et vsitate in scholis/ipsa edi-
cto publico repudiata prohibitaque. Dicam
hic quod sentio si tales locutionum modos
publicari perciperem/apud alma vniuer-

sitatem parisiensem vel per sermones vel
per scholas deducere proterit ex officio
cui indignus deserui. ad censuram theo-
logice facultatis/ut examinaretur et exa-
minata suum quale mereretur iudicium for-
titeretur. Bene vale pater emerite. memor
mei in orationibus tuis.

Finit secunda epistola Johannis de ger-
son contra dicta fratris Johannis Ruys-
broech in tertia parte tractatus sui de or-
natu spiritualium nuptiarum.

Incipiunt lectiones

due peritiles super marcum et ad commendationem
propositi nostri et voti multum faciunt et va-
lent doctoris Johannis de gerson Cancellarij
parisiensis.

Sicut scriptum est in Isaia propheta Ecce ego
mitto angelum meum ante faciem tuam qui
parabit viam tuam ante te. Tertio presens hodiernae lectionis
diversas punctuaciones et postillas sententias
ad precedentia et subsequencia varie coap-
tat. Nam quod autoritas ista. Ecce ego mitto
angelum meum. non de Isaia sed de malachia
Malach. iij. sumpta est referri posse dixerunt
quidam hanc periculam sic scriptum est in Isaia
propheta ad illud quod immediate premitur
quod in eo confirmatoe atque fulcimentum. ut sit
sensus. In initium euangelij ihesu christi filij dei id
est quod fuit filius dei. et quasi pax sibi absque propheta
testimonio istud posuisse. addidit sic
scriptum est in Isaia propheta. Potest enim ab
propheta trahi christum fuisse deum atque dei filium.
vel quod vocatur est emanuel. Isa. viij. et liij.
Generatione eius quod enarrabit. De eterna
eius a patre productione dictum est. et ex primo
capitulo et alijs ibidem elicitur. Dissoluit
homo ipse Porphirij heretici blasphemiam
quod nihil est probare euangelicam nostrum
dianari mendaciam. quod illud quod dictum est. Ne
quod tamen coartat tal obiectio ut ad hanc expo-
sitionem fugiamus. Constat itaque prophetas
omnes uno et eodem spiritu suas preteruisse
prophetias. ac perinde quod vnus posuit
(quia non tam ipse quod spiritus sanctus loquatur)
potest ab altero (qui similiter est spiritus
sancti instrumentum) intelligi quodammodo

E

dictū seu positū. et si nō explicite tñ impli-
cite. Dicunt igit alij vel idem aliter/duas
i textu particulas a duobz pphetis excer-
ptas. Prima est malachie tā sensu q̄ vbi-
Secūda est **Isaie** q̄ cū prima similē satis
explicat sententiā. vbi dicit vox. **Et quia**
Isa. principalior fuit atqz famosior: a legē-
tibz notior: qz insup finis plerūqz rem to-
tam denominat: placuit euāgeliste nostro.
qui etiā breuitati studebat nō duos pphe-
tas: s; vnū. et hunc maiorez nominare. **Et**
sub hoc sensu recepit ecclia: siue originale
Marci euāgelii sic habuerit. vt tenet **Se-**
da in cōmento: siue a quibusdam nō recte
scribentibz additū fuerit: quē admodū sen-
sisse videt **Hiero.** sup ps. Incipit igit
fm hunc exponitōis modū euāgelista no-
ster suā texere rationē. vbi notandū occur-
rit qd̄ ait in cōmento. **Scriptur** inquit
euāgelii mare? cōgrue primo ponit om-
niū testimonia pphetaz. q̄ hoc futurū p̄ci-
nebant: vt eo cunctis vera et sine scrupulo
dubietatis sustinēda. q̄ scriberet intimarū.
quo hēca pphetis spūs sancto impletis an-
tea p̄scita et p̄dicta esse mōstraret. simulqz
vno eodēqz euāgelij sui principio. et iude-
os qui legē ac pphetas susceperant. ad su-
sciipiendū euāgelij sacramēta. q̄ ipsoz. p-
phete p̄dixerant instituit. **Et** gentiles qui
per euāgelij p̄conia ad deū venerāt: ad au-
toritatem quoqz legis et pphetarū suscipi-
endam venerandāqz puocaret. **Dic** in-
struimur dicta nostra sacrarū scripturarū
testimonijs roborare. quia parū ignitum
est et minus efficit verbum. qd̄ nō incalue-
rit et fulcitum fuerit ab eloquio dei: qd̄ est
ignitum vehemēter: et nisi viuificatū fue-
rit a sermone eius. qui est viuus et efficit
fm apostolū. et penetrabilior omni gladio
ancipiti. Non tamē estimo curiositatē in-
allegationibz huiusmodi consecandā. s; qz
quousqz profunt studiosis. et edificāt cha-
ritatem. Alioquin cum ul? ille truncatarū
autoritatū male congestus: et in formis cō-
geries allegationū sue origini nō duenien-
tium. quid pficit. nisi fortassis ostentatio-
nem operat. **Sed** neqz sunt inculpabi-
les. qui pphanas postpositis lectionibz sa-
cris. toto ore personāt totis viribz ample-
ctuntur: sicut scriptū est p **Isaiā** pphetaz.
Nō in philosophis. nō in poetis et fabul:
sed in ppheta. **Ubi** p̄ter hec elidit im-
pia manichei blasphemia. quia sic delira-

re ausus est. vt diceret. pphetas veteris te-
stamenti a deo tenebrarū missos esse. qd̄ si
verū esset sicut non est. nunqz veritatis no-
tarius. euāgelista noster. eundem euocal-
set in testimonium narratōis sue. **Nihil**
enim roboris habz verbum illius. qui pa-
ter est mendaciū. **Sed** in hoc loco conue-
nienter essent improbādi. qui pphetas ve-
ros. aut constellationibz imputant. quē-
admodū **Auicenna**. **Albumasar** et alij
nonnulli. aut qui execrabiliōri deliramen-
to pphetas fabulantur magicam artes
exercuisse. tanqz medium adipiscendi pre-
cognitionem occultorū. Verum super his
olim latius tractabimus si de? annuerit.

Nunc audiamus quid **Isaia** prophe-
ta scriptum est. **Ecce** inquit ego mitto an-
gelum meum. **Non** dubium quin **Johā-**
nem baptistā. qui vt **Beda** ait angel? vo-
catur. non societate nature iuxta heresim
Origenis: sed officij dignitate. quo nomi-
ne recte appellari potest homo ille qui su-
it missus a deo. vt testimonium perhiberz
de lumine. et venientem in carne dominus
mundo nunciaret. quia angelus nuncius
appellatur. **In** hoc qd̄ premititur. ec-
ce. notatur ex demonstratione grandis et
insolita nouitas. **In** hoc qd̄ subiungitur
ego mitto. datur intelligi ex maiestate mie-
tentis dei. missi magna dignitas. **De** hinc
presens pro futuro ponitur. quia incon-
cussa erat tanqz de presenti fieret certitu-
do demōstrationis atqz stabilitas. **Johā-**
nes insuper non quicumqz. sed angelus su-
us scilicet dei. **Attende** proximitatem cū
ait. ante faciem tuam. vt eius puritas. in-
tegritas. et sanctitas cōmendaretur. **Pos-**
tremo officium ei? honorificum designa-
tur. qui p̄pabit viam tuam ante te. **Quā**
viam si forte quesieris. **Respondet** **Chriſt.**
et inferius datur intelligi. **Via** domini q̄
ad homines ingreditur. penitentia est. p̄ quā
deus ad nos descendit. et nos ad illū ascen-
dimus. vnde angeli ascendentes descendē-
tesqz memorantur super filium hominis.
Hec est secūda loquēdi materia. hoc vnū
tantū ad p̄sens dilatemus. quo pacto **Jo-**
hannes angelo similis p̄hibet. **Et** primo
si virginitas **Johānis** attēdit. subit illud
Hiero. ad paulam et **Eustochiuz.** qz semp
angelis est connata virginitas. et qz in car-
ne p̄ter carnem viuere non terrena vita
est. sed celestis. **Conuer**te oculos fidei.

Lectioes

ad virtutes Johis. nō vnā tantūmodo s; q̄
lēlibet angeloz hierarchiā videbis i eodē
figurari. Inflammāuit itaq; eū charitas vt
esset filis seraphin. q̄netiā aliū in amorem
diuinū ardore erardescere. suis p̄dicatōi-
bus amonuit. Si sapiētia ei? attēder. nū
qd cherubin parē dices. Si spūales i ere-
cutione virtutū potētiā nōne p̄similē ip̄z
ptāti designabis. Si pacatissimā animi
sedē. nūqd thronos in ip̄o reperies. Fuit
em̄ vis ei? p̄cupiscibil' inflammata p̄ chari-
tatē. vis rōnalis illustrata z edocra p̄ sapi-
entiā. vis irascibil' p̄ potētiā z virtutes. ro-
borata. Charitas impabat. p̄sulebat sapi-
entiā. potētiā p̄firmabat. Hic est sup̄mus
ternari? hierarchie? bñ velle scire z posse.
hec trinitas sup̄celestis imago. potētiā. sa-
piētia. z bonitas seu volūtas. Porro i Jo-
hanne fuit tanq; in dñationib; vltimitas
subiectōis. z iocūdissime ac fidelissime ser-
uitutis ad deū. liberaq; magnificētia oim
subiecta alteri. p̄sus aduersa. Fuit p̄terea
sic in principatib; ita z in Johāne emine-
tia incorruptibil' rectitudinis in suo regi-
mine. emineētia etiā inuincibilitatis tanq;
in ptātib;. Porro vltimitas quedā virtu-
ositatē eū similē reddidit virtutib;. Deni-
q; p̄uidētissima cura quā in p̄paratione
vie dñi ad hoies exhibuit ostēdit q; ratio-
nabiliter archangelis z angelis competē-
t; in re xps infallibilis autor veritatis. pro-
phetiā hāc text? nostri ad Johānis comē-
dationē inducebat. **Mat. xi. z Luc. xij.**
Dic inq̄t de q̄ scriptū est. Ecce ego mitto
angelū meū. q̄ p̄pa. vi. tu. aū te. Quo cir-
ca nō penit? absurde videri posset aliq̄b;
q̄ charitas infusa z sapiētia. cetereq; vir-
tes enumerate abundāt? a Johe p̄cipa-
te sunt q; ab angel. Nā q̄sto potētiā natu-
ralis debiliōz i se est z minorē habēs capa-
citātē. tāto ad ip̄i? eleuatōez z dilatātōem
q̄ndā spūales virt? infusa copios? exigat.
Q. aūt iohis v̄pote hois inferior angelis
natura sic p̄spiciū est. Ad qd forsan tēdit
illud xpi Luc. xij. vbi cū dixisset. nō surre-
xit maior inf̄ natos muliez iohē bap. ad-
didit Qui aūt minor est i regno celoz ma-
ior est illo. quāq; aūt z de ḡtuitis id itelli-
gi poterit. Neq; em̄ charitas vie seu virt?
altera virtutib; patrie coequat. Et de Jo-
hāne qdē gloriificato nūc loq̄mur. quē ad
sup̄mū ordinē sblimatū neminē arbitroz
doctoz abigere. Huc s̄nie suffragat illud

Diero. vbi pat? In carne angelicā gl̄iam
q̄rere maioris est meriti. q̄s habere. cū ali?
nitit obtinere cū grā. qd habz āgel? a natu-
ra. Addo aliud nō p̄tereūdu. quē ad modū
nōnulli Johannē esse i p̄ma hierarchia su-
p̄muz sic venerari conant. Ruina inqunt
angeloz ex hoib; repat. z p̄sentaneū est ra-
tioni vt sedē sup̄ioris loci vacātis p̄ deie-
ctionē z apostasiā luciferi. illi cōtulerit al-
tissim? q̄ inter natos muliez nemo surre-
xit maior. Si igit lucifero dū stabat sup̄-
mā in vltimo ordine sedē. Greg. attribuit.
sup̄mā illā nūc obtinet is. quē in ip̄i? locū
successisse innuit veritatis assertio.

Explicit p̄ma lectio. Incipit secūda.
U **De clamātis in deserto para-**
te viā dñi. rectas facite semitas
ei? Magna est p̄phetiaz inter-
se p̄cordia. z cōcoris in diuersis
etiā p̄phis sentētia. eodē q̄ppe spū docēte
locuti sūt. z ad vnū finē q̄ xps est resperēt.
Finis em̄ legi s̄m aplm est xps. Quāobrē
Act. iij. dicebat pet? de xpi t̄pē q̄ oēs pro-
phete a samuel z deinceps q̄ locuti sūt an-
nunciauerūt dies istos. Itaq; nō opozuz
ē intueri q̄stū int se p̄ueniāt h̄ verbū. Isa-
xl. z illud p̄missū de malachia. Illic iohēs
dicebat mitti aū faciē xpi ad parandū viā
ei?. hic. ecce inq̄t ego. q̄i iā missionis sue ex-
ecutor ait. Vox clamātis in deserto para-
te viā dñi zc. Sz cur Johēs vor dicat et
nō verbū. Bēda apit. Cōstat inq̄t q̄ vni-
genit? dei fili? verbū vocat p̄ris. Johāne
attestātē q̄ ait. In p̄ncipio erat verbū zc.
Et ip̄a nostra locutōe cognoscim? q̄ p̄i?
vor sonat. vt verbū postmodū possit au-
diri. Johānes ergo vor a p̄pheta dicit qz
verbū p̄cedit. Aduentū itaq; dñicum Jo-
hannes p̄currēs. vor dicit qz p̄ ei? ministe-
riū patris verbū ab homib; audīt. hec ille
Unigenit? siq̄dē dei fili? p̄ modū s̄bi p̄fe-
ctissimi z sentētiosissimi a patre in eterna-
generatōe p̄ducit. in quo pater det seipm.
qui z exemplar est formosissimuz oim ad
extra p̄ducibiliū. Quia igit verbū hoc
in sua maiestate absconditū p̄ Johānez
reuelatū est hominib;. ipse nō absq; ratio-
ne vor dicit q̄ per exteri? signū p̄dicatōis
interi? signat misterii generatōis. Hinc
preco iudicis. hinc lucerna ardens et lu-
cens. hinc nunciuz vel angelus. hinc p̄re-
cursor appellatnr. Dec officia tunc susce-
pit z peregit dū viueret p̄dicandō. nūc illō

idē in suis denotat opat. suis merit. z orati
onibz ad xpi grāz noriciāz suscipiēdā salu
briter ispirādo. **U**is nosse verbū qd̄ aput
patrē manet absconditū. qd̄ lucē habitat in
accessibile. **D**ices. volo. **C**ōuerte pces ad
Johannē. hic nēpe vox est xpi. z index ei?
z pco. **V**ox delectabil. z pereūti mundo
supercellēter amabil. **V**oces piores erāt
luct. z gemit. p calamitatibz z angustijs.
aut erāt infani freneticor. risus. inter pesti
feras voluptates. z in puncto desituras. z
abituras i infernū delectatōes. **H**ec vox
fuit penitētie salutar. vox doctrīe z liber
tatis. vox turtur. post imbrē. vox confrin
gens cedros. i. supbos phariseos. **S**z vox
dulcis z suavis. hūiles alliciēs. vox absqz
balbuē mendacio. vox absqz rancedinis
simulatorie vicio. deinceps vox p omnez
modū p̄tuoze resonatōis canora. viuat. z
iocūda. vox ad postremū fort. vebemēs z
audibil. qm̄ vox nō est quecūqz. sz vox cla
mant. **O**bsurduerāt nēpe iudei q̄s alloq
bat. z obturauerūt aures suas instar aspi
dis surde. vt nō audirēt vocē incantantis
sapiēter. **N**il. p̄pterea mirandū si vox cla
mosa ad eos mittebat. **C**lamosa dico nō
tā strepitu z aeris verberatōe exteriori. q̄s
p̄pter latentē energiā in ipius viue vocis
actu reconditā. **S**ciebat em̄ dictū esse p̄
dicatori cuiuslibet. clama. ne cesses. q̄si tuba
exalta vocē tuā. **Q**ualiter fiat. r̄ideo. q̄
p vite meritū. z p vim interioris grē z ser
uide charitat. ex quibz reddif. qd̄ amodo
vox ipa viuat ardēs z fortis z lucens z p
sui intelligibilitate clamosa. **O** q̄m̄lti no
stre etatis. vl nō clamāt. facti canes muti.
nō valētes latrare. vl si clamor forsan est i
voce. plus ad aures corpis demulcendas
vel exasperādas exhibet. q̄s ad aures cor
dis exp̄giscendas. instruendas z leuādas
p̄ficiat. **D**issilis vox **J**ohis. q̄ vox est cla
mantis. a q̄ cōmota sūt sup̄liminaria car
dinū. put de seraphin aput **I**saia scriptū
est. **I**sa. vi. **S**up̄iora cardinū m̄stico itel
lectu i hoie sup̄iores ptes accipe possum?
q̄ sūt ratō z volūtas. z hec sup̄liminaria a
voce clamātis cōmouent. dū ad bñ agēdū
p̄tuoza cōcussione spūs sancti impellunt. z
sancto castoqz timore p̄temiscūt. **N**o
tandū q̄ ly clamātis p̄t referri ad xpi. cui?
clamor triplex repit in scriptura **I**n resur
rectione **L**azari. in expiratōne. z dū inui
taret sitientes ad aq̄s spirituales. **I**n tripli

ci em̄ deserto clamauit. in vtero virginis.
in mūdo h̄ litterali. z in mūdo m̄stico seu
morali aie rōnalis. sz qm̄ alia magis pla
cet expositio. hanc nō psequor **A**udiui **D**
mus igit de voce **J**ohānis z ei? formatio
ne clamosa. audiamus de loci q̄litate. vox
clamātis in deserto **E**st aut̄ multipliciter
intelligere h̄ desertū. z p̄mo fm̄ litteralem
sensū. loc? est materialis z iordanis. m̄stici
ce h̄o ē ipe ppls iudeor. que admodū. **B**e
de z **H**iero. verba declarat. **I**n deserto in
quit **B**eda. iohēs clamat. qz derelictē ac
destitute iudee solatiū redemptōis annū
ciauit. **E**t **H**iero. **C**lamabat ad iudeos
surdos. p̄pter peccata. lōge positos. ita de
sertos. indignatōe clamoris dignos. **D**ef
ti quippe erāt a spū dei. sic dom? vacans z
scobata. z deserti a ppha lege z sacerdote.
Possum? deinceps forsan desertuz aliud
inuenire. vbi **J**ohānes vox clamātis audi
ta est. z h̄ est limby patz ad quē moriēs io
hānes descēdit. vt eū inferis nūciaret quē
in terr? posit? indice monstrauerat. **E**t
qm̄ suberit loc? ad loquēdū ampli? de de
serto. trāseo ad id qd̄ sequit. **P**arate viam
dñi zc. **P**arat viā dñi. q̄ bñ docet z p̄dicat.
Sz si viciose distorteqz vixerit. nō rectas
facit semitas ei? **P**arabāt viā dñi scribe z
pharisei. de quibz ait xps. **Q**ue dicit faci
te. **S**z ex eo qd̄ addit. **E**t q̄ faciunt nolite
agere. **C**lōclusio q̄ nō rectas faciebāt semī
tas eius. q̄ si quis interrogat q̄ via est dñi?
Respondeo illā esse quā ppheta cucurrif.
se gratulabatur. cum diceret. **V**iam man
datorum tuorum cucurri. cū dilatastī cor
meum. **D**e qua **I**saias. **H**ec est viā domi
ni. ambulate in ea. non declinantes ad de
xteram per indiscretū feruorē. neqz ad sini
stram per remissum torporē. **E**t bene ait
ppheta cucurri. **N**ō est pigritādū. cū dies
sit parua. z diēta magna. nec sit infra para
disum mansio securo. **A**tuero notande
sunt conditōes viē domini. quoniā eis co
gnitis meli? ipsa parabit. **H**abet siquidē
mund? viā suā. hec est lapidosa z vndiqz
spinis. vepribus. vrticisqz curarum mor
daciū z solitudinum. animas nostras
suis aculeis lacerantium atqz dissipanti
um respersa. quāqz aurea a quibusdam ar
genteaqz videatur. per eam ambulantes
suscitant sibi p̄p̄s puluerem importunū
oculis spiritualibus. z serenitatem mentis
p̄turbantem. ne q̄ labatur interitu valeat

Lectiones

inueneri. **H**abet caro viā suā et hec herbosa
 iocūdaq; nitet introeuntib; eā: s; later an
 guis i herbis. anguis. s. dolozose penitu/
 dinis. anxietatis: s; et lurosa colluione to
 ta int' respicit. **H**ab; demon viā suā q̄ est
 tenebre et lubricum/ et p̄ruptis circūqua; q;
 cantib; pompaticoz; statim; vallata: vbi
 supbi tollunt in altū vt lapsu grauiori ru
 ant. **E**t p̄pha. **A**llisisti eos dū alleuarent.
Habet aut dñs viā suā: hec est munda de
 cens et pulcra. **P**rouerb. iij. **V**ie eius vie
 pulcre **E**t **I**sa. cxxxv. **E**rit ibi semita et via
 sancta: et nō trāsibit pollut' p̄ eā. **E**t in ps.
Ambulās in via immaculata. hic mihi mi
 nistrabat. **E**t in sup. **V**ia ista via equitat;
 et iusticie: quā sapiēs expostulabat **E**ccli.
 xvij. **D**a nobis dñe viā iusticie. **E**t ne ab
 ea diuertem' monebat p̄pheta. **A**pphen
 dite disciplinā ne pereatis d' via iusta. **E**t
 p̄terea viā veritat; elegi iudicia tua nō sū
 oblit'. **S**ūmo aut studio aiaduertēdū
 est qd̄ alibi p̄ eundē p̄phetā dicit. **I**n via
 ait in qua ambulabā absco. supbi la. mihi
Et rursus. **J**uxta iter scandalū pos. mihi
D q̄t laq̄os. q̄s mltiplicia scandala ponit
 aduersari' noster in via hac q̄ ambulam':
 et ne dep̄henda' spūs virtutis aboluē am
 bulans alijs p̄ viā iusticie. p̄tendunt ei cō
 festim secūdo laquei. vn' ad dexterā q̄tin'
 rigorē seueritatis crudeliter exerceat/ ali'
 ad sinistrā vt i degenerē secordiā p̄ nimia
 misericordiā timid' plaba'. **I**n via humi
 litatis abscondit laque' stulte deiectōnis:
 et desperatōis pessime. **I**n via aut magna
 nimitatis laque' est vane p̄sumptōnis: et
 detestabilis supbie. **S**i viā frugalitat; in
 trogressus fueris: absco det ilico dyabol'
 sordide tenacitatis laqueū. **S**i rursus ad
 liberalitatē gressus tuos p̄uerteris. nō de
 erunt p̄dige p̄sumptionis insidie. **S**olis
 tudinis et p̄templationis viā si a te queri
 tur: caue fantasticas illusiones obumbra
 tas specie quadā visionū altaz seu reuela
 tionū vel p̄solationum insolitaz: q̄lib; aia
 nōnunq; turpissime delusa et derisa deti
 netur. **Q**d si actiua magis placuerit: vide
 ne curis hui' seculi debriat' in omnia cor
 ruas inimici vincula laqueos et retia. **N**e
 p̄terea illud scandalū incurras si nō p̄spe
 re cūcta successerint: de q̄ **D**iere. xij. **Q**ua
 re viā impioz p̄sperat. **S**ic in singulis fa
 cile est inspicere q̄ ampli' sollicitudinē ge
 ram' ad parādū viā dñi: et laqueos inimi

ci vbilibet p̄tensos declinandū. **E**t p̄se
 cto nullū aliud p̄siliū est salubri'. nullum
 p̄sus aliunde refugiu'. q̄s vt parui sim' in
 oculis nostris. et hūiliemur sub potēti ma
 nu dei: et timidi semper ac pauidi inuenia
 mur. **V**erissimū siquidē est oraculū illud
 diuinū qd̄ audire meruit **A**nthoni'. **Q**ui
 dū vidisset in spū tot laq̄os/ et suspirās ex
 pauisset dices. **Q**uis hos euadet. **R**isum
 est. humilitas. **Q**uipe humilitas tā gra
 cilis est tā extenuata et tā nihil habēs q̄ te
 neri valebit: vt frustra iaciāt rete vel laq̄us
 p̄ cōprehensione ipi'. **S**ic minuti piscicu
 li maculas retis transiliūt: et dep̄hendunt
 grossiores. **S**ic fm poeticā fabulā anthe
 us ab hercule nunq; vict' est dū terre be
 sit: s; p̄ inane leuat' p̄tinuo strangulat' in
 terijt. **Q**uā accurata et p̄funda estimati
 one cōprehēderat **H**iere. p̄pha: **D**iere.
 x. **S**cio dñe qz nō est hoīs viā ei': nec viri
 ē q̄ ambulet et dirigat gressus suos. **Q**ui
 p̄ e viā q̄ videt homini iusta: et nouissima
 ei' ducit ad mortē: vt sapiēs ait. **E**rube
 scant igit pelagiani supbi et ingti grē dei: et
 respiscētes audiāt qz nō est hoīs viā eius
 et. **Q**ualiter ḡ obediem' voci clamantis.
 pate. **E**rte p̄ humilitatē oñden' q̄ grē mī
 est: quō facti sancteq; omēs **D**inc est illud
Dirige dñe de' me' i' p̄spectu tuo viā meā
Et itez. **D**educ me dñe i' viā tua. **E**t tho
 bias ad filiū. **C**ōsilia tua in ip̄o p̄mancāt:
 et pete ab eo vt vias tuas dirigat et similia
Hoc mō pate viā dñi. viā regiā et liberam
 viā artā q̄ ducit ad vitā: ne forte vob verū
 fiat illud p̄phe. **D**imisi eos fm desiderij
 cordis eoz et. **Q**uinetiā facite rectas se
 mitas ei'. **Q**uō rectas. **Q**z nimir' i circū
 tu impij ambulāt: s; rectitudo pios decet
Recurue atq; retrograde instar cancri illi
 viā pagrat' q̄ ad seip̄os amore p̄prio tracti
 p̄tinuo reflectūt: et q̄cūq; p̄gūt gressib; affe
 ctionū extra semetip̄os n̄ lōge creūt: qz cir
 ca palū p̄prij cōmodi colligati sūt: catena
 qd̄ amoris et cupiditat;: quēadmodū vr
 sos ligare solēt histriones: aut sic eq̄ circa
 molā assidua agitātōe p̄uoluunt. **A**t ecō
 tra p̄ij et iusti fctō itinere tēdūt i deū: et ma
 gis ac mag' ip̄z intrāt: amorisq; pedib; ad
 ip̄z sine quis retorsioe ad semetip̄os factā
 ḡdiūt. **A**liā viā ad p̄cepta referūt: semital
 ad p̄silia. **P**er viā generalr oēs incedere et
 eā pare necesse ē: semite aut p̄fectos recipiūt:
 aut qd̄ā cōpendio ad p̄fectoz; introducūt

Uel si viā dñi ⁊ semitas ei⁹ ad idē spectā
re dixerim⁹ adiuuabit nos p hac expositi
one. Grego: q̄ p̄cepta dñi ⁊ multa esse dicit
⁊ vnū: multa in diuersitate opis. vnū i ra
dice charitatē: qm̄ finis legis dilectio. Si
parauerim⁹ igit viā dñi q̄ est charitas. tūc
rectas faciem⁹ semitas ei⁹ adimplēdo iu
ste dignas p̄cepta. Uel parare d̄r viā dñi
q̄s faciēdo qd̄ in se est p̄ attritionē: s; post
q̄s infusa est gr̄a: iā rectas facere p̄t in ei⁹ ⁊
tute semitas dei. Faciterim qd̄ potes pa
rando viā dñi. vt tandē possis eo miserāte
rectas facere semitas ei⁹. Uel vt p̄dictū ē
parare viā dñi ad p̄dicatores respicit: ⁊ re
ctas facere semitas ei⁹ cōiter ad oēs: s; op̄
ter p̄dicatores p̄t in seip̄o rectas facere le
mitas dñi: q̄s inefficacit̄ p̄gredi audeat ad
parandū viā ei⁹ circa alienos. Alioqn̄ cō
parabit cancro: q̄ cū reptādo retroq; cedē
do hac atq; illac oberret: dicit̄ in fabulis
aliū cancrum monuisse vt recte incederet.
Cui qd̄ aliud r̄ndendū erat q̄ vt prior re
ctū iter oñderet. Si ductor greḡ ariel nō
rectas faceret semitas suas: gregi cetero q̄
liter viā parabit. Duct̄ pot̄ in p̄cipitiū
⁊ ruina quē ad modū si cecus cecū duxerit:
ambo in foueā cadūt fm̄ dictū veritatis.
Et hec est prochdolor cā nō mediocris q̄
re tot puuli deserūt iter vez: et ambulāt p̄
vias tenebrosas. difficiles ⁊ asperas. Du
ctor nēpe rarus est q̄ rectas faciat ante eos
semitas: s; sicut p̄p̄s ita ⁊ sacerdos: ⁊ vti
nā nō deterior: turpior ⁊ p̄ditior sacerdos
q̄ p̄p̄s. Hinc iohes q̄ vox erat clamans
in deserto ad parandū viā dñi: p̄t i seip̄o
rectas fecit semitas. Castigauit corp⁹ suū
⁊ in seruitutē redegit: ne cū alijs p̄dicaret:
⁊ ip̄e reprobo efficeret: ne qd̄ docebat p̄bo
dissiparet exēplo: ne pleno ventre de ieu
nijs disputaret: ⁊ certe difficile est imo im
possibile vt q̄ viā p̄tū bñ opando nunq̄
ingressus est: nūq̄ expt̄ est sciaz declinan
di picula vie circūspiciēdiq; insidias: effi
cacit̄ doceat illos qd̄ nescit: nec didicit q̄
dem: p̄feret fortasse p̄ba plurima: ⁊ de p̄tu
tib; q̄si cec⁹ de colorib; vel pica garriēs di
sputabit: sed longe alit̄ docent̄ lecta vl̄ au
dita: aliter ea q̄ opib; ⁊ experientia p̄gnoui
mus. Propterea venit iohes viā peni
tentie doctur⁹ hominēs. Hec est prima ve
niendi ad deū post lapsum viā: illā primi
tus strenue fortiterq; pagrari: ⁊ p̄t q̄ do
ceret iniq̄s viā dñi. puidit ne iniq̄s h̄ret i

pprio corp̄is regno seruos: ⁊ q̄ libertatē a
peccato docebat: ip̄e liber ⁊ rex haberetur
Qualit̄ oro p̄ doctrinā alijs recte p̄sidebit:
q̄ seruituti ⁊ sordissime fuituti subiacet: ⁊
mancipiū corp̄is effect⁹ est p̄t. Insup
iohes hausit ore cordis apto fluentia gra
tie celest̄: quaz satageret in alios loquēdo
diffundere: ⁊ q̄ alios ad amorē eterne feli
citat̄ succendere venerat: p̄t in se p̄ san
cte meditatiois studiū ⁊ vehementiā defi
derij celest̄ felicit̄ exarsit. Quocirca re
sumo p̄clusionē alias positā q̄ vita iohis
fuit angelica: ⁊ int̄ viatores post xpm̄ ma
trē eius p̄fectissima. Deducet̄ ista p̄clusio.
tum ex sublimitate p̄phetadi: tū ex auste
ritate viuendi: tū tercio ex multiplicitate
merendi. Itaq; p̄phetia iohis mirabilior
fuit q̄ alie certior ⁊ clarior. Mirabilitatē
vide dū puer infans ad huc in vtero sectū
mēsem agens sic illustrat⁹ in rōnali p̄tute
vt p̄sentia nouit̄ p̄cepti saluatoris ⁊ agno
sceret ⁊ gestib; exultatiois qz p̄bo non po
terat nunciaret: nec ip̄e t̄mmodo p̄pheta
uit: sed ⁊ p̄phetadi sp̄m vtriq; parētī cō
tulit. Inde est canticū illud ecclie. Uetr̄is
obstruso posit⁹ cubili: senseras regē thala
mo manentē. Uetrū fm̄ vaticiniū. Dierē
mie hinc sterili gestate in vtero p̄phetatēz
iam puez: Ihs puer erat oim̄ q̄ vnq̄ exti
terūt corp̄alib; lineamētis minor. Alioqn̄
vel tumuit statim vterus p̄ginal post nū
ciationē angeli: vel nō viuificat⁹ ⁊ forma
tus repente p̄p̄a cū maria r̄ndit. Fiat mi
fm̄ ver. t: ⁊ vtrūq; falsuz est. Nā q̄uis ma
ria cū festinatiōe ascēdisset in mōrana p̄
angelicā visionē: dicta est nihilomin⁹ m̄
dñi. Et vn̄ mihi inqt̄ elysabeth vt veniat
m̄ dñi mei ad me. Et si m̄: iā tūc erat fili⁹
Porro iohes hūc ⁊ talē puerū nō corp̄ali
visione: s; illustratiōe p̄phetali cognouit:
salutauit. adorauit. Et hec ē singular̄ ⁊ su
pra modū mirabil̄ p̄phetia: cui par in alio
boim̄ nulla repta est: p̄pterea q̄ ad hoc ma
ior iohes nemo surrexit q̄ in deserto etiā vte
ri sterilis vox clamāt̄ inuētus est. Attē
dam⁹ insup claritatē certitudinēq; p̄phe
tie suēdū iā ex vtero nat⁹ prodijt: ⁊ veniē
tem ad se dñm̄ digito demōstrauit. Cete
ri t̄m̄ (cantat ecclia) cecinere vatū corde p̄
sago: vt in illo q̄z deserto vox clamāt̄ exi
steret. Deniq; iohes moriēs: patrib; il
la sedētib; in tenebr̄ nūciauit: qd̄ q̄li lin
gua. q̄li ve fm̄oe factū est: nō pua est q̄stio.
d d

Lectioes

Qualiter etiā vixit ip̄a ioh̄is an̄ia cū ceteris in limbo iustoz / an alioz sciam. fidē. spem ⁊ caritatē ceterasq; virtutes sua denūciatione adauerit: aut vtrū sua p̄ntia clarifica eodē illustrauerit / grata est: sed paz a doctis tradita est materia. Et de locutione siquidē cōis est difficultas. de angelis de aiab̄o separis. saluat̄. seu dānat̄: q̄lis ē hec. Idcirco pro nūc sufficit ap̄ire qd̄ mihi pbabili⁹ faciliusq; videt̄ cū paucis ⁊ qui busdā antiq̄z. Imagior igit̄ quālibz substantiā separā liberā esse tam q̄ ad motōez obiectalē sui ⁊ eoz q̄ in ea sunt / q̄ etiā q̄ ad receptionē influr⁹ seu motiōis cuiuslibet extrinsece obiectalis / ita vt rōne primi q̄libet posset dici tabula q̄daz l̄ris plena seu liber inscrip⁹. q̄ tabula ⁊ qui liber p̄ libitū nūc ap̄iunt̄. nūc claudunt̄. nūc parum. nūc multū. ⁊ dum ap̄it̄ a libero arbitrio liber sube hui⁹ separe / ip̄a dicit̄ loq̄. dū clauditur est ī ea silentiū. Uoco autē claudere hic ⁊ ap̄ire nō pp̄rie vt ī materialibz sit. s; silitudinarie / dū morio obiectalis int̄tio nū existentiū in substantijs separis suspēditur a volūtate. vt dū rursus ab eadē extra agere seu radiare pmittit̄. Et talit̄ quidez imaginat̄ locutio subaz separaruz q̄ nihil aliud est q̄ manifestatio libera ⁊ intelligibilis sui vel eoz q̄ in eis sunt: q̄ locutio tāto ē vehem̄tior ⁊ clamorosior. q̄nto itelligibilior atq; aptior. Iurta qd̄ Ioh̄es merito vox clamant̄ vocat̄ ē. Sile poia q̄ ad auditiōnē intelligere possum⁹ ponēdo libertatē in recipiēdo p̄ aures ment̄ moriones hm̄oi obiectales. quēadmodū si essz speculū vsquequaq; / speculū respectu cuiuscūq; radiatōis lumine sup̄ ip̄m incidētis. Doc mō ioh̄is an̄ia loq̄ potuit in limbo. ⁊ sic audiri ip̄e vox clamant̄ in deserto. Et qm̄ sancti p̄res incole limbi deserti. ⁊ bñ deserti ⁊ a felicitate alieni. cupide multūq; de sua liberatiōe certuz aliqd̄ audire sitiebāt. Interrogāt nō ambigo iohannē nouit̄e terris ad eos descendentes. si qd̄ boni nūcij. si qd̄ sperāde liberatiōis afferret. at qui nō amaro silētio subtricit ioh̄es nō locutiōibz eozūdez aures clausit vt pote q̄ p̄eco iudicis venientis / ⁊ sol lucifer oriētis / ⁊ nūci⁹ saluatoris iā apparētis in deserto pate viā dñi rectas facite semitas ei⁹. qz veniens veniet ⁊ nō tardabit. Iā in terris visus ⁊ cū homibz p̄uersatus est. iam a me cognit⁹ est. p̄dicatus. baptisatus ⁊ indice demonstrat⁹.

Ad hanc vocē noua lux oriri visa est in deserto illo inferiori sedentibz in tenebris ⁊ in ymbra mortis: gaudiū q̄ leticia ⁊ tripudiū. Iā min⁹ teder eos exiliū sui. q̄nto minorē gnoscut̄ spei sue dilationē: nā mag⁹ et mag⁹ p̄ sanctas affectiōes. parant in seip̄is viāz dñi: ⁊ p̄ ignita desideria caritatis. rectas faciūt semitas ei⁹. Plura sciscitant̄ a iohanne de celeritate ⁊ mysterio redēptiōis sue. de cōditionibz redēptoz. de forma. modoq; redimēdi: nec satiant̄ interrogatiōibz / sed qd̄ plurimū delectat audire / vt sepi⁹ itere tur expostulat̄. Quid agit ioh̄es vox clamant̄ in deserto. Rūdet ad singula: cōfirmat fidem. spem corroborat / caritatis feruorē eruscitat. Neq; tñ ista dixerim q̄ sc̄tos patres post obitū ignozē fuisse posuitos extra merēdi status / sed quin in sc̄ia ⁊ q̄busdā alijs p̄fectiōibz nouiter acq̄sibilibz p̄ficere potuerint ⁊ etiā p̄fecerit nō vi deo. Ponūt q̄ppe doctores absq; vlla absurditate gloriā beatorz accidentalē plerūq; maiorē fieri tā in cognitiōe q̄ dilectiōe ac delectatiōe. q̄nto min⁹ absq; videri debz si nō dū saluati nec terminū felicitatis adepti in cognitiōibz q̄busdā amoribz ⁊ dilectiōibz p̄ficere potuerūt. Sed ⁊ de pueris absq; baptisimo decedentibus / apud nōnullos excellētes nō improbabilē prozsus videt̄ eos in p̄bia ⁊ alijs q̄busdā artibz ⁊ cognitiōibz posse instructiores fieri tempoz successiōe diuturna ⁊ experientiaz. multitudine coadiuti. Sic etiam Enoch ⁊ helyas nō ita ociose viuunt. vt ī tanta etatis longeuitate nihil nouū cogitent vel addiscant. S; reuertamur vnde digressi sum⁹. vbi dixim⁹ ioh̄em in prophetia ceteros excessisse / qd̄ ex p̄dictis reor esse p̄spiciū: si tñ aliq; prius obiectiōnes q̄ aduersus ea fieri p̄nt̄ absoluerimus. Et quo pacto dicit aliq; ioh̄es p̄phetas / se dicit̄ illud ⁊ de eo. qd̄ ante suos oculos positū tenebat. Videbat iesum / tangebāt ⁊ audiebat ⁊ tu mihi dicit̄ q̄ illū esse ioh̄anes p̄phetabat. Non enī est p̄phetia nisi occultozū ⁊ a sensibz humanis alienozum. Sed acute cogitem⁹ qd̄ ioh̄anes sensu viderit / ⁊ quid nō viderit / ⁊ exinde qd̄ ⁊ quē admodū p̄phetauerit cognoscam⁹. Erāt in homine iesu plurima cozpozis sensibz ⁊ experimento cognoscibilia. vt q̄ hō erat ambulās. docēs / cū publicanis ⁊ p̄ctiōibz

manducans: et ad hec cognoscenda non erat opus prophetico spiritu. Alia latebant plurima et maxima: ut quod talis esset deus. mediator constitutus per redemptionem et reconciliationem peccatorum: quod agnus esset per sacrificium consummato immolando et similitudinem quod cognoscenda et publicanda hominibus. Iohannes. non nisi spiritu suppletur attingere valuisset. Tale est illud. Qui post me uenit me facit. Et ecce agnus dei. et cetera hominibus. Occurrunt autem licet dicentes non debere iohannem arguere mendacium: Alioquin si mendax quomodo profectus? Ipse enim interrogat. Tu quis es. et an propheta es tu. Respondit. non sum. Quod si ex humilitate affectu quis eum sic mendasse contenderit. uideat quomodo humilitatem ueram cum uicio mendacii connectet. Que enim participatio lucis ad tenebras: que conuentio christi ad belial aut apulus. Fateor plane iohannem non quesuisse humilitatem per mendacii culpam. Absit huiusmodi catholicoz que spiaz sic delirus inueniat qui hoc dicat. Uerax igitur fuit iohannes modo quo negauit se prophetam. negauit dico non simpliciter: sed ad intentionem querentium. Scriptum erat in lege dei Deuter. xviii: prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum silem tuum et ponam uerba mea in ore eius: loquenturque ad eos omnia que precepo illi. Qui autem uerba eius que loquetur in nomine meo audire noluerit. ego ultor existam. Interrogauerunt ergo iudei iohannem an propheta esset. non quecunq; sed que lex ipsa pollicebatur affuturum. Et confessus est et non negauit: quia non erat ille propheta promissus in lege. Christus itaque non iohannes fuit propheta ille quem ibidem moyses uenturus prophetauit. Qui percursor et angelus iohannes exstitit. ut quemadmodum Isa. olim ante promissum nunciauerat dicens. uox clamantis. Ubi licet aut attendere quante dignitate iohannes fuerit atque autoritate: ut etiam a propheta tali de eodem fieret prophetia et sue predicacionis clamor tanto ante prodere: que nectam iohannes illud esse prophetatum de seipso non humana sed prophetica instructio cognouit. Intrauit enim puer desertum: ubi de libris Isaie aut alijs ab homine nequaquam instructus est. Dicuntur difficultas non mediocris de modo cognoscendi ueras prophetias. et de modo distinguendi eas ab illusionibus et diuinationibus demonum. que aliqui transfigurant se in angelos lucis secundum apostolum et de cautelis se habendi in talibus ne seducantur: sed ad presens dicta sufficiant. Sequitur. Fuit iohannes in deserto: ubi de se et de iohannis profectio que ad austeritatem uite et meritoz multitudinem.

uidebimus deo procedente prophetiam Ioh. i. dum querit. Tu quis es. Ego inquit uox clara. et dirigite uiam domini. Et egrediebantur ad eum hierosolimita uniuersi et omnis regio iudee: et baptisabantur ab illo in iordanis flumine confitentes peccata sua. Et erat iohannes uestitus pilis camelorum. et zona pellicea circa lumbos eius: et locustas et mel siluestre edebat. Jam per aliquot dies iohannem in deserto tenuimus: dum enim scrutari per curiositate conatus sum. quod ageret iohannes. et solus. et in deserto: Dum preterea super hanc admirationem aliquorum carnalium/turba tumultuorum gaudentium contentare satagerem: inducitur sum referre que pacto uerum esset de eodem iohanne et sibi sibi habere micolis in contemplatione suspensis. nunquam minus solus quam cum solus. sed apud Ciceronem dixisse celebrat scipio superior africanus. Hac occasione in materia contemplationis incidi latissimam uiam et non dum funditur exhausta. ut in ipsa explicanda semper sit ultra quecunq; inuenire: et ueniendum cum hierosolimitis et omni regione iudee. tandem hinc ad iohannem in iordane predicantem et baptisantem. Sed tandem egredientum est ab huius deserto: contemplationis materie silentium indicendum: quoniam subsequens euangelij nostri textus loquitur. Spero enim deo propicio me super hac materia contemplationis certe pulcherrima et sublimissima quodam posterius locutus: atque non tam ex nostra quam aliorum sententia: neque tam generali locutione quam colloquutione familiari. non demum polito curiosorum sermone: sed quodridua non loquendi more: et extra lectiones ordinarias inter audire uolentes propositum differere. Placuit itaque paterne uidentie superne maiestatis. me per aliquot tempora in deserto tribulationis et cuiusdam solitudinis collocare: ubi. que manna contemplationis in deserto solitudinis ueri israelite comedunt. etsi non pleno ore comedere. degustare tamen datum est: ut saltem eius odorem ex aliorum eructatione. que manna cibi se repleuerat. potui aspirando sentire: uerum quod textus noster dicat audiamus. Egrediebantur inquit ad eum. non dubium quod ad iohannem baptisam hierosolimita uniuersam et omnis regio iudee. Ad hoc uerbum stupet logica et logic tractatores uel scandalisant uel inculcant locutionis huius formam. Neque enim est mandatum est puulos. imbecilles. aut infantes in cunis. imo nec hierosolimitas omnes adultos ad iohannem egresos fuisse: quanto minus omnem iudee regionem. Igitur logice uirtus et sermonis proprietates uidentur falsitatis

Lectioes

Arguere euangelistā marcū: q̄ hoc vniuersali f̄mone vsus est. Obiectio ista nō huic loco dūtaxat: sed innumeris sacre scripture locutiōibz aduersa est. Pro q̄ dissolueda notandū sūmope arbitror etiam iuxta p̄bi sniam q̄ duplex est logica: q̄dā subseruiens sciētis naturalibz ac pure speculatiuis. q̄ vsitato noīe t̄ q̄si antonomatice logica noīat: t̄ q̄ ad oīm methodoz p̄cipia vias h̄re describit̄ ab hyspano q̄ sermocinialis a q̄busdā noīat̄. Porro altera ē logica. quā appropriato vocabulo rhetoricam dicim⁹: q̄ principalit̄ ancillat̄ seruit̄ z amminiculū p̄stat sciētis moralibz/politicis z ciuilibz: ad intellectū p̄acticuz spectantē. Habet aut̄ vtraq; logicā h̄mōi suas regulas in loquēdo: modos insup p̄prios q̄bz docemur. erudimur. z discimus vtz a falso discernere. Prima respicit logicā potissime f̄monis pprietatē alienā a methaphoriz z q̄buslibz trāssumptionibz explicando adēq̄tionē rei ad intellectū/et iuxta regulā suppositionū. ampliatiōnū z appellatiōnū. vim locutiōis aut f̄mōis strictissima p̄cisione diiudicando. **Dec** logica exulat a se z abdicat oēm fere figuratā locutiōnē/ oēmq; locutiōis ornatum/ z q̄ntū p̄t̄ primi⁹ z breui⁹ p̄ceptibz interiozibz correspōdet: q̄ntū v̄itas p̄ eas ī speculatiuis sciētis p̄cisior atq; lucidior habeat̄. **A**uero rhetorica quā logicā alterā dicim⁹ potissime figuris. et tropis atq; scematibz v̄it̄. coloribz q̄z floribz nō tā necessarijs q̄z decoris locutiōnē suā exornat. **C**eterū vulgari vsitateq; locutiōi plimū p̄descendit̄ q̄rens ex sua quadā tū familiaritate/ tū speciositate vt auditorz affectus impellat̄ q̄ vult: z vel in irā vel indignatiōnē odiū v̄l amorē cōcitet audietes. **D**icta est idcirco logica hec necessaria ad sciētias morales: qz ad affect⁹ cōcitādos generandosq; si boni sunt/ aut ad sedādos. aut cōpescendos seu tollēdos si mali repiant̄/ logica p̄cedens nō sufficit. **I**lla enī inquirat̄ t̄mō veritatē in rebz. put̄ v̄itas est adēq̄tio rei intellecte ad intellectū speculatiuū: ista aut̄ put̄ est adēq̄tio q̄daz ad affectū seu p̄acticū intellectū. **D**icamus ḡ dū q̄rit̄ de veritate p̄positiōis alicui⁹ f̄m vim vocis aut pprietatē f̄monis: aliter iudicādū est z req̄rendū in speculatiuis sciētis ad quas deseruit̄ logica prior: aliter in moralibz atq; politicis. vbi rhetoricā vigere do-

cim⁹. **E**t quisq; istas logicas duas vellet cōfundere. ita vt rhetoricā in speculatiuis. z logicā priorē in p̄acticis sciētis exigeret: ille in absurdissimos ineptissimosq; errores corrueret totus. **H**inc est q̄ a **T**ullio ī rhetorica veteri z alijs politisantibz irridens. z inculpan̄t illi q̄ f̄m logicaz priorē enitunt̄ leges atq; cōmūes hoīm locutiones interpretari. **V**ocant̄ siquidez tales verbosi. sophiste. garruli. de solo nomine p̄trouersā nectētes. inciuiles deniq; et ceruicosi fantastici z ad nullum ciuile seu politicū negociū regimē atq; consiliū idonei vsq; adeo vt vix ipi q̄ tales sunt. loqui quicq; audeant. vix aliqd̄ audire p̄nt̄/ qd̄ nō statim calumniandū aut negandū aut distinguendū esse p̄tendāt. **S**ed fallit eos plane ignorātia p̄missē distinctiōis inter logicā atq; rhetoricā: z qz logicā primā in t̄ducere satagūt vbi ea non opus est. **I**lli ex aduerso nō parū aberrauerūt q̄ dū speculatiua veritas sola cōquerit̄. rhetoricos loquēdi modos principalit̄ secuti sūt. **I**nnumeris itaq; z infinitis vincul' dū se nitunt̄ absoluere semet p̄striverūt. **N**eq; tamē nego q̄n vicissim logica vna. alteri⁹ opem q̄nq; requirat̄. **E**t quin pari quodā sensu ad veritatē vni⁹ inquisitionē. plerūq; p̄currant. **S**ed quādo. vbi z q̄liter hoc fit nō cuiuscūq; sed. sapientis z artificis est istud discernere: z eius insup q̄ vtrāq; p̄fecte cognouerit. et qui sciuerit f̄m materie exigentiam. cognatos inferre f̄mones. **H**inc fit vt aliqui carentes logica priorī. reperiunt̄ in tractatibz aut doctrinis paz. resoluti. sed rudes z indigesti: sicut ecōtra dictum est q̄ soli logice innitētes sophiste sunt. leues z garruli. z in ciuili cunctatiōe parū aut vix tolerabiles inuēti. imo ad p̄dicationes aut deliberatiōes positas raro vident̄ eleuari. qz nec in illozū exercitatiōe seipos tradiderūt. **I**uxta hoc nō operosuz est obiectiōnē p̄retactā dissoluerē: dicēdo q̄ nullo modo in hystoricis narrationibz. sicut nec in p̄phetijs z documētis moralibz exigūt̄ vel attendit̄ veritas dictozū conformiter ad strictas regulas prioris logice. **S**ed sufficit q̄ modus loquēdi cōmunis cui maxime se cōformat rhetorica seruetur: vbi figurate locutiōes tropice z transumptē p̄ parabolas z similitudines admittunt̄ et ampli⁹ q̄z relique. **E**t h̄ est qd̄ quidaz non irrationabiliter dicunt q̄

theologia suā habz logicā z modū loquen-
di ppriū / z q̄ in ea nihil eē falsum de virtu-
te f̄monis debz admitti: imo dictuz h̄mōi
tanq̄ irreligiosum impiū z blasphemuz a
catholicis auribz rejci cōgruit. Si q̄s ve-
ro dixerit oppositū / z recte sensit / ille dūta-
rat ad vim loquēdi prioris logice oculos
cōuertebat: q̄suis nō vsquequaqz rōnabi-
liter. **D**inc est q̄ egregi⁹ doctor Aug⁹.
tū in locis plimis. tū speciali⁹ in li. de do-
ctrina christiana reglas p̄ expositione sa-
cre scripture dedit: z ab alijs datas collau-
dauit. **I**nter q̄s vna est p̄ synodochē vbi
ps p̄ toto sumit. **A**lia p̄ hyp̄hōlen vbi ve-
ritas ad exaggerandū excedit. **A**lia vbi lo-
catū p̄ loco accipit. f̄m quas regulas tex-
tus n̄ a falsitate defendit. **N**ā dicēdo egre-
diebant ad euz hierosolimitē vniuersi / si-
milis est locutio sicut cū dicim⁹. ois ppl̄s
vel tot⁹ mūdus. vadit ad tale spectaculū.
Dicit ei h̄ nō p̄ p̄cisionē: s̄z ad rei magni-
ficationē adaugēdā. **S**ilicqz ē locutio cū
subdit. **E**t ois regio iudee: nisi q̄ vltra h̄
locus p̄ locato. regio sc̄z p̄ habitātibz regi-
onē ponit / z in talibz iuxta quorū dā expli-
cationē attendit sensus. nō quē vba faci-
unt. sed pro q̄ fiunt. **I**uxta p̄dicta sumi-
tur p̄sideratio moral̄ q̄ p̄dicatores in ser-
monibz publicis detestādo vitia z collau-
dando v̄tutes auctoritatē h̄nt v̄tēdi locu-
tionibz: trāssumptiōis f̄m regulas q̄bz ex-
ponit. z iuxta licentiaz rhetorice artis: ita
vt q̄nqz dicat aliqd̄ vniuersalit̄ viciōsū qd̄
pro pauc̄ aut nō oibz p̄t verificari: vl̄ a-
liud tale p̄nunciat qd̄ de v̄tute z reglā lo-
gice prioris eēt falsissimū z scādolosum et
iniuriosum. **N**ō habeo hic exēpla mul-
ta curiose scrutari vl̄ adducere: legant̄ oēs
pp̄bete q̄ fuerūt. quidā f̄mocinatores iue-
bentes in vitia / z vitiosos arguētes: atten-
dat̄ p̄dicatio christi. **J**oh̄is bap. pauli. ste-
phani. p̄thomartyr. z alioz: reuoluantur
f̄mones z epl̄e doctorū: rep̄iet̄ q̄si v̄bilibet
licentia tal̄ loquēdi vniuersalit̄ vt dicim⁹
Isaia dicit. i. c. **D**ñe caput languiduz z
om̄e cor merens: a plāta pedis vsqz ad ver-
ticē capitis nō est in eo sanitas. **E**t paulo
post. **D**ñes diligūt munera sequunt̄ retri-
butiones. **J**ere. ij. scriptū est. **Q**uid vultis
mecū iudicio cōtendere. om̄s dereliquit̄
me dicit dñs. **E**zechiel. ij. **D**ñis quip-
pe dom⁹ israel attrita fronte ē z duro cor-
de. **C**hristus z **J**oh̄anes p̄bariseos incul-

pabant generalit̄. **C**hristus vocans eos
ypocritas. sepulcra dealbata. superbos et
auaros: **J**oh̄anes p̄geniem viperarū. **E**t
Actuū. vij. dicit stephan⁹. **D**ura ceruice z
incircūcisi cordibz z auribz: vos semp spi-
ritu sancto restitistis: sicut z patres vestri
ita z vos. **A**p̄ls deniqz vocat galathas in-
sensatos: z in cretensibz approbat dictum
poete: **C**retenses semp mēdaces. male be-
stie. pigri ventres. **P**rimo etiā vocat ap̄ls
poetā hunc p̄phetaz: **E**t apud gētiles po-
ete p̄ p̄phetis z varibz atqz theoloḡ habe-
bant: z poeses eozū sicut methaphoricas
locutiōes veritatē continentēs / occultas
tū / attentabāt: tales sunt in scripturis ge-
nerales in docendo locutiōes innumere.

Et his sequit̄ alia p̄sideratio. q̄ inciu-
liter agerēt. imo insipient̄ z cōtra artez p̄-
priam clerici qui locutiōes h̄mōi morales
in quibz forte tangerent / vellent generalit̄
inculpare. aut vtentes eis molestare: nisi
forsan vbi manifesta z p̄cularis iniuria
(que maḡ eēt detractoria z cōtu meliosa
q̄ ad edificationē valens dephenderetur:
qd̄ si fieret corā quibz nō oportet. **Q**d̄ vbi
z q̄n cōtingit nō est possibilit̄ p̄ arte doce-
re: sed tūc agendū est vt sapiens iudicabit:
z put̄ edocebit vinctio. **C**ōstat enī q̄ plerū
qz fit sermo generalis ad principes: qui sci-
unt se z statū suū grauiter increpari. z tan-
gi in modis loquēdi generalibz: tolerāt tū
Dua igit̄ fronte et temeritate nollent cl̄ici
de isto vel illo statu sup̄ eoz vicijs genera-
liter morderi vel culpari. **I**sta proorsus es-
set p̄barisaica cōditio: qui reprehendere nō
rephendi q̄rebant. **T**erciā addo cōfide-
rationē cōtra illos q̄ in locutionibz mora-
libz ponūt captiosos loquēdi modos i-
logica priorū seruatos. licet veros. **I**n qui-
bus tū est falsitas apta aut scādolosa iux-
ta locutiones vsitatas z f̄m rhetoricas in
materia tali seruandas. **E**xempli gr̄a: po-
netur vna indiffinita q̄ apud morales eq̄-
ualet vniuersali q̄ tū indiffinita de vi logi-
ce vera erat: apud rhetoricū z politicū fal-
sissima. **P**ropterea nō imprudent̄ cōdem-
nate aliquē p̄positiōes tanq̄ articuli er-
ronei aut reuocandi: in quibz tū erat veri-
tas de vi vocis z logice prioris: vt ista. **E**c-
clesia mapens eccl̄ia p̄t errare: de⁹ z crea-
tura nihil sunt: z similes multe: z alie etiā
que in philosophia fuissent recepte vt ve-
re vel saltez p̄babiles sicut sūt articl̄i qui

Lectioes

de loquuntur extra meritoria.
Et maxime consideratio hec locuz h3 vbi
audiētes nō sunt triti v̄l vsitati tales locu-
tiones audire vel admittere: sed vulgates
sunt aut puri morales. legisse vel canoni-
ste. **E**t sane imprudent agunt. ne dicā im-
pudent/ qui corā talibz in actibz publicis
talem logicā purā adducūt aut phiaz seu
methaphisicā: p̄sertiz vbi materia talis q̄
nihilomin⁹ mores respicit: apud eos scā-
dalum. **O**bseruandū est enī illud **Grego.**
Juxta mores auditoroz forme sermo do-
ctorū. **H**uius opposituz creberrime fieri
dicit in anglia: et prohdolo: nisi puideat
inualecet in francia; q̄s vero apta esset et la-
ta fenestra ad errores et scandala seminan-
dos talis pmissio liquet ex pmissis et expe-
rientie vox exclamat. **D**eniqz cur ob aliud
appellant theologi nri tpsis sophiste et ver-
bosi imo et fantastici: nisi qz relictz vtilibz i-
telligibilibz p auditorū q̄litate transferūt
se ad nudā logicā vel methaphisicam aut
etiā mathematicā vbi et quādo nō oportet:
nūc de intensione formarū. nūc de diuisio-
ne cōtinui. nūc detegētes sophismata the-
ologicis terminis obūbrata. nūc priorita-
tes quāsdā in diuinis. mēsuras duratōes
instantia. signa nature et silia in mediū ad-
ducentes: q̄ et si vera atqz solida eēt sicut
nō sunt. ad subuersionē tñ magz audienti-
um vel irrisionē q̄s rectā fidei edificatiōez
sepe proficiunt. **S**ed detinuit ecce nos
aliqz diu modus loq̄ndi euāgelic⁹ spero tñ
nō pro: sus inutilibz ad rem accedētes vide-
amus q̄nte auctoritatē atqz dignitatē imo
p̄tuoze attractatiōis **Joh. bap.** fuerit: qm̄
ad eū egrediebant hierosolimite vniuersi
et om̄is regio inde: tam valida erat et tam
efficax sua solitudo/ sua vinēdi austeritas.
sua demū sinceritas et libertas predicādi.
Da mihi aliquid de occupatis. et accursis/
solitarios irridentibz: q̄ p om̄es toti⁹ eta-
tis sue discursus et sudores antios tantū-
dem pficiat: q̄ntū solitarius iste manēs in
deserto fructificauit. **V**irari et colere so-
lent bom̄es p̄sertim simplex vulgus eos
viros quos invita sublimes/ et sibi met au-
steros aspiciūt: ob hoc maxime q̄ nlla cu-
piditatē aut ambitiois nota respēgūtur:
nulla proinde cōtra eos fallendi suspitio:
aut mentiendi suboritur: quādo despiciūt
quicq̄d terrenū est. quicq̄d vtile vel iocū-
dum. **E**x opposito predicatorēs nri tpsis.

qz talibus inhiare vehementer populariē
et ardentē agnoscunt: sit sermo eoz in op-
probriū: sit de mendacio aut praua inten-
tione suspectū. **D**icūt cōfestim eis audito-
res voce vel anio: medice cura teipsum.
Vidim⁹ nostra etate et nup quēadmoduz
vnus ppter huiusmōi vite austeritatē pe-
ne incredibilē in suis s̄monibz multitudi-
nē aggregabat: cui vite sue et zelo si scienti-
am et discretione humilē sociasset. quā vti-
nā sociasset: fecisset vtiqz fructū multuz: si
verū est illud **Berni:** zelus sine discretione
p̄cipitat. **D**iscretio autē esse nō p̄t absqz hu-
militate nec hūilitas in cōplacencia suiet
innitendo pprie prudētie cōseruat. **D**e-
niqz difficile est et plus diuinū q̄ hūanum
et nō absqz diuturno virtutū exercitio acq̄-
sibile: vt in duobz his seruet humilitas in
solitudine. s. et p̄dicatiōe. **C**ur ita? **Q**uoni-
am solitudo facit hoīem leuiter ceteros oc-
cupatos diiudicare et eis se p̄ponendū esti-
mare: **P**redicatio autē vbi est applausus
p̄cursusqz populoz verba dicentē in celuz
ferentiū/ p̄temptat grauissime atqz pericu-
losissime p̄dicatoris animū vt gaudeat/ vt
sibi cōplaceat/ vt postremo in linguis ho-
minū famā suā foris ponat. se estimet ma-
gnū aliquid esse qualē se audit a ceteris/ ac
proinde cōtemnit ab alijs edoceri mone-
ri vel eozū duci cōsilio. **R**uit p̄pterea in te-
meritatez quālibet. improuid⁹ loquit. nō
iam ex rōne sed furore. nō ex hūilitate s3 ex
latione. nō quod dicat rō sed qd succensa
indignatio. nō qd verū sed qd audientibz
placitū. nō oportune s3 semp impoortune.
nō q̄si monēs s3 q̄si potēt imperās. **Q**ui
rursus libertatē atqz fortitudinē zeli fan-
ctorū imitatricē eē. si lingua maledica car-
pat om̄es clam et palā in supiori dignitate
p̄stitutos: nec attēdit si populū inde sub-
uerteret et ad rebellandū anīabit: sed si cō-
placebit eis dē tota solitudine considerat.
Leterū cū inualuerit h̄mōi p̄dicatiōis fa-
uor et seruo: effrenis/ vix adhibere remedi-
um p̄mitter plebs indocta q̄n signis extri-
sece sanctitatē. q̄ interi⁹ corrupta est atten-
dit: et quicq̄d aduersum dicat ad iniurias
refert et odiū. **A**b hac mētis elatiōe et indi-
cretione p̄dicandi longe fuit **Joh.** iuxta
inferius dicēda: qm̄ s̄m auditoroz qualita-
tem s̄monis linguā variauit: et nō ad sedi-
tione sed edificatiōē ad humilēqz p̄niam
singulos p̄ capacitate cohorrans. **S**e

Squit. Et baptisabatur ab eo. Qualis iste baptismus extiterit olim dicebat. et super hoc remitto vos ad ea que tractantur a magistro et doctoribus. iij. sententiarum. Confitentes peccata sua. Quomodo iohannis baptismus non erat sacramentalis. sic nec ista confessio. Erat tamen utriusque et baptismus et confessio preparatorum quoddam et introductivum ad vera sacramenta baptismi et confessionis posterius instituta. Dec autem confessio vel fiebat foras in generalitate quadam. quemadmodum ecclesie mos habet fieri in publico ante ingressum missae. Vel fiebat de publicis. in publico. more iudeorum in suis conventibus. Vel si secreta erat et particularium expressiva proficiebat ad humiliationem et consilium susceptionem et penitentiam agendam. Dicitur penitentem baptismum iohannis non habuisse partem peccatorum sacramentaliter deletivam. Que ratio est. quia siue baptisandi siue baptisati neque confessio altera. neque penitentia aliqua preteritis delictis aliquatenus equissent. Idcirco preterea non parificantur in omnibus baptismum iohannis et confessio cum baptismo christi et ab eo instituta confessione. Baptismus enim christi confessionem non exigit postmodum de peccatis ante actis. neque prius ante baptismum conferri potest homini sacramentalis confessio alioquin non esset baptismus sacramentorum ianua. quod falsum est.

Sed oritur incidens questio. Nunquam platus alicuius noviter baptisati iubere posset ut se submitteret ipse confessioni sacramentali obedientie causa. Estimo quod non. quoniam non est aliquis obligatus confiteri sacramentaliter nisi quod de peccato mortali sibi conscius est. Et hec obligatio non iure humano sed divino surgit. Si homo aliquis de peccato suo apud deum satisfecerit iuxta preceptum eius datum et regulas institutas. non potest iterum per institutionem pure humanam ad satisfaciendum rursus tali precepto inuitus astringi. Costat autem quod baptisatus satisfecit deo de peccatis preteritis sic quod non habet aliud preceptum divinum adimplendum pro deletionem homini peccatorum. Prelatus homo non habet ius obligandi quicumque ad confessionem sacramentalem nisi quantum habet a iure divino descendit. alioquin possit instituere quod quilibet quantumcumque immunitus a peccato confiteretur sacramentaliter totiens quantum sibi complaceret. Summa igitur et cardo huius rationis est. nullus obligatur idem peccatum bis confiteri sacramentaliter. Quod quibus absurdum sit videt nemo. Opponet forsitan aliquis de baptisato vere contrito

post peccatum ille immunis est a peccato. nihilominus obligatur per ecclesiam confiteri. Ratione quod non per ecclesiam. sed ex precepto divino talis ad confessionem semel faciendam de peccatis post baptismum commissis et ante non tenet. Propterea quisque satisfecerit aut firmiter tunc et loco satisfecerit propositum homini preceptorum manebit obligatio a qua poterit absolvi: et non aliter se confitendo. Iuxta hec apostolus via ad sciendum si semel confessus possit iterum ad confessionem sacramentalem suscipiendam artari. Sed quia alibi ventilat ea pretermitto que dici poterat quicumque prescripserat. Totam insuper hanc confessionis materiam quamvis vtiliter satis et a textu nostro non abhorrentem remitto ad. iij. sententiarum presentium et ad scripta doctorum. Obijciunt iterum de illo que in mortis articulo absoluit simplex sacerdos super casibus pape et reservatis. obligabit enim talis absolutus si conalescat iterum papam adire et absolutiois beneficium recipere. Fateor hic cum durando et alijs quibusdam doctoribus involuntissimam et vix enodabilem tangi materiam. De modo se habendi in confessione casuum homini reservatorum. quia difficillimum salutare videtur quod iuxta usum ecclesie non dimidiatur confessio que per duos adimplet. dum. scilicet. apud penitentiarium solum referunt casus reservati. Hanc penitentiarium difficultatem non incipiam enodare tamen modo per quantum ad penitentiam spectat dubium quod movimur. Dico quod homo in articulo mortis aut alias se sacramentaliter absoluit. non potest absque consensu proprio obligari rursus per hominem sacramentaliter eadem peccata confiteri. Deest operatum. In confessione prior sacramentalis suum plene effectum operata non fuisse: quia non absolvisset hominem a precepto dei quod est de semel confitendo peccatum commissum. Nolo tamen negare quod de consensu proprio iterum possit homo sacramentaliter confessionem super eisdem peccatis iterare et ad hoc spontanea nec obligari. Non nego etiam quod publica peccata aut etiam reservata possit iterum referre alteri post confessionem sacramentalem. et ad hoc forsitan obligari potest quantum penitentiam salutare eius discretionem maiori precipiat. illud tamen non assero. Aliud fundamentum tangit Durandus ad confirmandum predicta. Supponit itaque per regulam quod nunquam platus ecclesie vel alius iudex potest circa aliud preceptum iubere nisi circa illud quod ad forum suum publicum potest deduci si non fiat. Alioquin potest prelatus ferre precepta super occultissimis cogitationibus sibi remediandis. vel super illis quorum transgressionem punire non potest neque sciret.

Lectioes

et ita frustra lex huiusmodi ferretur ab illo. quoniam executio per eum impleri non valeret. **O**ccultissimum autem omnium est confessio sacramentalis de qua stare non potest nisi per unicum qui confiteatur. et hoc etiam si velit. **Q**uocirca dicit idem doctor ecclesiam non iubere fieri confessionem semel in anno. nisi per inditionem. quod seipsum recipit recipe eucharistiam. ad quam rite suscipiendam debet seipsum probare hoc iuxta preceptum apostoli ab ecclesia sic interpretatum quod de mortalibus exigitur confessio. **E**xemplum in horis dicendis et intentione habenda sibi ponetur. **S**corus fundamentum alteri innititur. **A**it quippe quod nemo tenetur aut obligari potest peccatum suum occultum et secretum facere publicum sic quod de foro dei cui prius soli subiacebat trahatur quantum ex natura facti in forum publicum. **S**ed constat inquit quod dices peccata sua duobus sacerdotibus facit illa esse publica quantum est ex natura facti. quoniam in ore duorum peccatum illud posuit quod testificari possent. quibus non sine peccato contra eum. **I**uxta quod testimonium potest sententiarum publicus iudex. nec impediret sententiam iudicis quod sacerdotes duo peccatum confessionem reuelando. quoniam si dedit in secreto bone fidei aliquid peccatum meum duobus extra confessionem peccatum dubio peccabunt si me prodant apud iudicem. nihilominus prodentur caput meum. **S**ed ista datur via ad dissolvendam rationem quam dominus Aristoteles insolubile sibi reputabat. ad probandum quod stare decretali omnibus vtriusque sexus quilibet et confessio privilegiatur iterum tenebat privilegio sacerdoti confiteri. **N**on inquit propter defectum sacramenti ut dicebat magister Jo. de polliaco. sed propter aliud. **S**upponit primo quod confessio sacramentalis potest pluries super eisdem peccatis salubriter iterari. **S**upponit secundo quod due affirmatiue propositiones non repugnant ad invicem. sic quod posterior institutio positiva prioris reuocet si sit in affirmatione stare possint. **S**upponit tertio quod decretali omnibus vtriusque sexus sit propositio affirmatiua et sub obligatione posita. **S**upponit quarto ex predictis quod licentia data de confitendo privilegiatur etiam affirmatiua est non tollit preceptum prius factum de confitendo semel in anno. **E**t quibus concludit propositum ut estimat. et exemplificat de missa audienda die dominica. **S**i inquit daretur preceptum alicui quod missam semel audiret in parochia sua quolibet die dominico. nihilominus daretur sibi postmodum licentia quod posset audire missam in loco alius confessio secunda non reuocaret preces preceptum

Et simul stare potest quod iste duas missas audiat et ad unam obligatur et solam licentiam ad aliam. **S**ed diligens inspector promissorum reperiet rationem hanc non esse insolubilem neque exemplum per se penitus esse validum quod adducit etiam supposito quod non esset decretaliter expressse determinans se confessum sacramentaliter non rursus ad confessionem obligari quilibet tamen esse debet. **C**oncessa itaque suppositio priora quod iterari salubriter potest confessio sacramentalis si tamen semel est recte facta de licentia illius quod ius habet non potest iterum cadere sub precepto pure humano sicut nec nouit institui super inuitum sicut ex promissis arbitror esse perspicuum. **E**t quod aliter loquens in infinitas absurditates corrueret in illam nominatim quod baptizatur adultus potest inuitus obligari per preceptum peccata dimissa confiteri. imo millesies confiteri. **N**on enim repugnetur baptismus. et subsequens sacramentalis confessio sic nec due sacramentalis confessiones. **S**i quis dicat quod baptismus habet effectum plenissimum deletionis peccatorum a peccato et culpa. **I**ta respondeo penitus vnicam confessionem habere potuisse. et habere sicut per omnia completa sit nihilominus ad augmentum gratie poterit iterari. quibus non baptismus propter characterem secundum doctores in eo susceptum. **E**xinde profacile est diuersitate inuenire in exemplum positum de missa audienda et confessionem. quod missam audire positum est ius. licet in diuino fundatum. et id potest ad plures missas per ecclesiam obligari. sic quod vna audita remanebit astricta ad alteram. **U**nica autem confessio cadit sub obligatione diuini precepti. quod expleta non remanet ad papam ius ad alteram confessionem super eisdem obligandi. sicut per auditionem vni missam potest ut prius ad alteram ferre preceptum. quod sue possibilitati subiacet dum ratio subest numerum missarum audiendarum restringere vel ampliare. imo et tollere. **D**e confessione autem lege dissiluit. quod iuri diuino obligatio principaliter innititur. **F**atendum igitur quod papa non potest dare licentiam privilegatis. ut confessiones audiant et ita ad curatos eundem erit. sed ex quoniam licentiam prestat ex sequenti relaxatione supposito iure diuino ne peccata eadem rursus confiteri sacramentaliter inuitus alius tenentur. **D**enique oppositum asserere de papa ecclesia est dicere populos innuocabiles per eorum confessiones hactenus fuisse seductos inuolutos et deceptos. quia vel noluerunt confessionem sacramentalem privilegatis. esse sacramentalis quod hactenus creditum est esse falsum. vel si sacramentalis fuit indubitanter non habent ab

hmoi p̄fesso rursus exigere vt p̄cepto diu-
 no de semel p̄fiteo cui obediuit itez no-
 lens obtemper. nolēs dico. qz volēs vltro
 p̄t. Porro sec^o est de p̄trito q̄ ad p̄fessionē
 p̄t obligari. qz nōdū a dei iussione semet
 absoluit. **Sed** videam⁹ vñ subortū est
 in iohāne q̄ sic egrediant ad eū hierosoli-
 mite vniuersi z om̄is regio iudee z baptri-
 saban⁹ ab eo p̄fiteō p̄ta sua. **Stati** sub
 iungit rō qm̄ virt⁹ sua p̄rabebat in āmi-
 rationē p̄p̄os in reuerentiā z amorē z erat
 odor bon⁹ vite in vitam. **Erat** (inq̄t subse-
 quēs textus) **Johes** vestit⁹ pilis camelo-
 rū. **Ubi** iohes de p̄tutū q̄ttuoz cardinali-
 um possessiōe sil⁹ z ornaru implicite comē-
 dat. **In** vestitus asperitate tp̄antia notat
Erat vestit⁹ pilis cameloꝝ q̄ tunica erat
 cilicina z rudis z aspera. **In** lūboꝝ succin-
 ctōnenotat fortitudo. succinge sic vir lum-
 bos tuos dicit scriptura. **In** mellis come-
 stione prudentia comēdat. **Del** comedet
 d̄ de christo vt sciat reprobare maluz zē.
Demū in alioꝝ eruditōe z suūp̄ius respe-
 ctu christi hūiliatiōe p̄cipit iusticia. z p̄di-
 cabat dicēs. **Veniet** fortior post me **At**
 uero hec materia collaudatiōis vberiorē
 q̄ vt nūc totū valeam⁹ exp̄mere. sil⁹ z diffi-
 cultates plime morales sc̄de p̄ ceteris in-
 cludunt. **Una** ē de abstinētia z appro-
 priate de obseruatiōe carthusiensiu sup̄ n̄
 esu carniū. quā difficultatē olim a domio
Lameracēsi in hac cathedra morā nōduz
 ad calcē dissolutiōis deductā esse p̄gnoui
 sed me deducturū deo p̄picio p̄ia lectiōe
Altera q̄z de sup̄fluo atq̄z pompatico ve-
 stitu an sit tolerabil⁹ in p̄latis. z vñs eccle-
 siasticis. **Reseruat** igit̄ istis ad sequen-
 tia. regrediamur paulisp̄ z statū finis/ad p̄-
 cedentē textū. z aliud mysticū seu morale
 ad p̄tēplationē attinēs eliciamus. **Per**
 iohem nullū ap̄t⁹ q̄z p̄tēplatiū virū mo-
 raliē accipim⁹. hic iohes manet in deserto
 quodā nō tā materiali q̄z sp̄uali dū sedz so-
 litari⁹ z eleuat se sup̄ se. q̄ subleuatiōe sup̄-
 na sup̄ cunctā hāc p̄fusam rez fluctuanti-
 um z exundantiū mltitudinē attollit. hāc
 sub⁹ deserit. q̄ derelicta p̄fecto manet i de-
 serto q̄dam mentis secretissimo z abditissi-
 mo. solis deniq̄z exp̄tis agnito z puio. **An**
 nō bñ reliq̄rat mūdū z habitabat in deser-
 to q̄ dicebat. **Hibi** mūdus crucifixus est
 z ego mūdo. **Qui** p̄terea a seipo etiā deser-
 tus clamat. **Uiuo** ego. iā nō ego. viuū zē.

Et rursus. **Sine** mente excedim⁹ deo in-
 q̄t. **Doc** q̄lit fiat dat posse experiri fm̄
 beatū **Bern.** nō exprimi. nec doceri p̄t. sz
 haberi. sic h̄ nō p̄ inuestigationē curiosam
 aut p̄ studiūz q̄ntūcūq̄z vehemēs neq̄z per-
 scrutiniū scripturarū. **Ibi** enī defecerunt
 scrutātes scrutiniō. sz obtinet p̄ forte p̄tri-
 tionē sp̄is hūiliati fm̄ beatus **Dion.** vbi
 ampli⁹ lacrimę p̄sunt q̄z l̄re. sp̄s sancti vñ-
 ctio q̄z lectio. z ozo q̄z rō docēt. **Hō** ē tñ
 respuenda vsquequaq̄z lectio vl⁹ doctrina
 qz et si nō manifestū qd est tale desertū q̄z
 nemo nouit nisi q̄ incolit. anīat tñ ad que-
 rendū z viā q̄libuscūq̄z signis āministrat.
Doc fecit eleuat⁹ doctor **Greg.** p̄cipue in
 moralib⁹. **Doc** p̄ssim⁹ **Aug.** in p̄fessio-
 nib⁹ z soliloquijs. **Doc** deuot⁹ **Bern.** sup̄
Lantica. **Doc** venerabil⁹ **Dugo** et **Rich.**
 de san. vic. in suis op̄ib⁹ varijs. **Doc** deniq̄z
 qz multū cōpendiosa z sentētiosa breuita-
 te tradidit **Bonauē.** in libello quē appel-
 lat speculū amoris. z in alio quē intitulat
 itinerariū mentis in deū. **Itez** p̄ax in r̄he-
 torica diuina: z silēs alijs. **Eos** potius q̄z me-
 horroz audiat. z aduertam⁹ qd sc̄q̄tur.
Dū **Johes** iste p̄tēplatiū n̄ in deserto q̄
 dā mētis inuio z ab fluxu carnalitatē in-
 aquoso: egrediūt ad eū hierosolimite vni-
 uersi z ois regio iudee. **Regio** ista iudee at
 qz hierosolime ad l̄ram terra ē p̄missionis
 fluens lacte z melle. **Et** p̄culdubio nō alit
 efficit hō tot⁹ regio p̄missiōis/fluēs lacte
 pie deuotiōis. z melle saporose eruditōis
 q̄z in p̄tēplatiōe. **Hā** extra eā poti⁹ est sepe
 hō regio q̄daz egestat. vt **Aug.** loq̄tur in
 p̄fessionali. **Est** regio plena mōstris. feris
 z beluis viciōsaz cogitationū z serpētib⁹
 horridis atq̄z pestiferis venenataz z infi-
 cientiū cupidinū. **In** q̄ demū regiōe neq̄z
 pluuia est aut ros deuote affectionis. neq̄z
 viroz herbarū florētū. aut fruce⁹ plantarū
 ramificantiū p̄ p̄tuosaz opationē. neq̄z de-
 cor est neq̄z species p̄ celestē p̄uersationem
At uero vbi iohānes est in deserto men-
 tis p̄dicto/solitariū in p̄tēplatiōe/vbi
 comedit māna absconditū. **Adiacet** circū
 quaq̄z regio iudee. regio sc̄z glorificatiōis
 cuiusdā z decor p̄fessiois. regio insup̄ hie-
 rosolime. regio visiōis pac̄. sic enī iudeaz
 hierl̄m interpretant **Dui⁹** regiōis speciosis-
 sime z vberime hitatores sunt. cogitatio-
 nes sc̄tē. z affectiōes pie. q̄ sunt reuera hie-
 rosolimite vel pacifice. z p̄pter cōfessionēz

Lectioes

laudis et glorificatione iudee regione inhabitare merent. **O** certe pulcherrimum ob-
stipendūq; spectaculū; videre hierosoli-
mitas tales vniuersos; et omnē iudee re-
gionē egredi ad iohannē in deserto habitantē.
Vadant alij spectatū colles altis-
simos. alij siluas et flumina. alij longe patē-
tes campos. alij maria fluctib; altis intu-
mescentia; alij theatrales ludos aut mon-
stra milleformia. **P**laceat alijs celū cerne-
re; et omnē ei⁹ ornatū. decorāq; militiā. ni-
hil proorsus tale. nihil dignū cōpatione ad
prefatū spectaculū poterit vsq; inueniri.
Etenī ibi videre est q̄ forma. quo ve ordie
egrediunt hierosolimites tales vniuersi et
omnis regio iudee ad iohannez in deserto.
Gratū proorsus inspicere est omnes inclitos
in vestitu deaurato. in fimbrijs aureis. i va-
rietatis circūamictu. egredi a recessib; ab-
ditis. quos etiā habz mystica regio iudee.
Egrediunt a meozia. egrediunt ab itel-
ligentia. egrediunt a voluntate. egrediunt
tur insup tanq; sponsus et sponsa a q̄dam
triclinio capacissimo. vniūq; rational. cō-
cupiscibilis et irascibil. **E**grediunt de-
mum ab estimatiua. a fantasia. a sensu cō-
muni. de oibus deniq; locis patentib; qn-
q; sensuū. **E**grediunt nō vt videant va-
nitate exteri⁹ ad instar dine. sed ad iohem
in deserto. **N**oli numerū velle sciscitari q̄-
niā innūerabilis est. ita vt fas sit dicere. mi-
lia miliū ministrabāt ei. et decies centena
milia assistebant ei. qm̄ egrediunt hieroso-
lomite vniuersi. **S**ed qd agunt duz ve-
niunt. **U**tiq; baptisant ab eo. qz purificā-
tur magis et magis cogitatiōes et affectio-
nes tales pacifice. **E**t q̄ fortassis vl̄ mini-
ma peccata p negligentia aut surreptōem
aut vanitatis p̄mixtionē admiserūt illa cō-
fitent. **C**onfiteres inquit p̄ta sua. vel cer-
te iō confiteres peccata qz dimissa sunt; et
inde sacrificiū laudis offerūt se mutuo co-
hortantes et hymnidice canētes. **C**onsite
mini dño. qm̄ bonus. qm̄ in se. mi. ei⁹. **E**t
rursus. **M**isericordie dñi. qz nō sum⁹ con-
sumpti; et silia. **S**tudeam⁹ documētū.
et sapiētes fieri studeam⁹. et enitatur tale
nob intus formare spectaculū et cōuent⁹.
Affirmo. quisq; tale sibi fabricare merue-
rit nō magnopere vagabit exteri⁹ ad viden-
dū vanitatis. impleuit quoq; iocūdu illd
satirici **T**ecū habita. **N**ō erit solus q̄ taz
numeroso ordinatoq; stipabit comitatu.

qui p̄terea regnū dei intra se stabiliuerit
ab omni p̄turbatiōe semotū. **C**eterū nō ha-
bet aliud sup homies imo vit supra bru-
ta q̄ nō talis ascēderit ad cor altū vt sit ta-
liter iohānes alter in deserto mō q̄ prefati
sumus. **D**ec vita p̄ficiatur semp nescio
qd erit q̄ ista vita nō erit iuxta dictū **Au-**
g⁹. **H**unq; alibi meli⁹ experit hō illud qd
de sapiētia p̄nūciat sapiens. **I**ngrediens
inqt domū meā cōquiescā cū illa. **N**ō enī
habz amaritudinē p̄uersatio illi⁹. nec tedi-
um cōuict⁹ illi⁹. sed leticia et gaudium.
Auero si delectat nos ad h̄ spectaculū di-
uinū p̄tingere et bñ disponi i multis vt pri⁹
in paucis veretur necesse est. **J**ohem q̄p
pe moresq; suos imitari p̄ueniet. de q̄ sub-
dit euāgelista qz erat iohes vestit⁹ pilis ca-
melozū et zona pellicea circa lūbos eius. et
locustas et mel siluestre edebat. **C**irca
quē locū finē faciens expositiōi l̄ali et plu-
rima p̄trāsians q̄ro. **U**trū vita iohis fue-
rit angelica et int̄ hoies p̄fectissima. qz non
Vita iohānis fuit innatural. qz solitaria.
Domo enī fm̄ ph̄m. i. **P**olit. naturaliter
est aial ciuile **U**n et p̄uersatio dñi iesu chri-
sti q̄ est n̄ra instructio fuit cōis et nō solita-
ria. **E**t p̄firmat. qz iohes nō insecutus est
corpāl̄ christū in terr; p̄uersantē. q̄ non fu-
it p̄fect⁹. p̄sequētia tenet p̄ illud qd ostēdit
christ⁹ iuueni **D**at. xix. **S**i vis p̄fect⁹ eē
vade et v̄. oia q̄ hēs et da pau. et se. me. **O**p-
positū p̄z ex dictis et allegat⁹ sup litteraz.
Questio ista principalit̄ est ad inuesti-
gandū d̄ vita solitaria seu p̄replatina qm̄
tenuit **J**oh. et de cōpatōe ei⁹ ad actiuam.
Ponā notabilia et eliciā p̄clusiōes. **N**o-
tandū qz vno mō vita p̄replatina seu acti-
ua a q̄busdā accipit̄ p̄ ipa ania q̄ est vita p̄-
ma. et ita nō esse d̄ram int̄ istas duas vitas
in eodē hoie nisi reducam⁹ ad hūc sensum
qz ania viuēs vita speculatiua alie se habz
qz dū viuūt vita actiua. **S**cōdō mō accipi-
tur p̄ opatione vl̄ cōuersatiōe a vita p̄ma
p̄cedēte q̄ duplex est. qdā immanens. alia
trāsies. **N**otādū qz fm̄ hāc acceptiōnez
est diuersitas loq̄ntiū. **A**ccipiūt ei qdā vi-
tā actiuā p̄ oī opatione corpāl̄ meritoria
terminata ad obiectū extrinsecū. et sic gene-
ralit̄ omē op⁹ bonū cū gr̄a factū tranliens
i exteriorē naturā erit de vita actiua qm̄
cūq; spūale vel corpale videat⁹ et ois actus
imanēs meritori⁹ eēt vita p̄replatina et p̄ci-
pue si sit r̄spectu di cui⁹ mōi ē speculatio et

delectatio et amor seu fructio habita d dō

Alij aliter distinguunt dicentes q vita actiua est conuersatio corporal' meritoria fm quā puidet ecclie vl' pti ei' p'rio et p'ncipi aliter q ad corpus. vt ē exercitiū in septe opib' mie exteriorib' sicut **D**artha pui/ uidebat corpi xpi. **V**ita aut' p'ceptiua ē conuersatio meritoria fm quā p'rio et p'ncipi aliter suffragat ecclie q ad mentē et bona spiritalia. et sic p'dicatio/sacror' ministratio/ et ozo spectat ad p'ceptatōez. **E**t iste est p'uenientior modus. **Q**uo circa adhuc pōt fieri distinctio d' bōis spiritalib' q'q' videatur ip'pria. ex abusu tñ loquētiū/q'q' sic accipit vt dicam' generalr bona spūalia q' spectat ad p'cept clericor' et sacerdotū q' antonomatice appellam'. et sic p'dia et possessiōes ecclie et eius iurisdictiones erunt q' dā spūalia. **T**alia sō sunt q' in p'cept laicorū cesserūt. et sic eadē bona erūt p'ri' et posteri' spūalia. et fm h' distinguūt iurisdictione spūalis et corporalis siue p'pal'. **T**ercio notandū q' in eadē ecclia p' imaginari q'druplez mod' viuēdi. **Q**uidā viuunt vita q' nec est p'ceptiua nec actiua p'prie sic pueri baptisati nōdū capaces rōis **S**cōda est vita pure actiua. **T**ercia ē speculatiua. **Q**uarta est mixta ex vtraq'. **Q**uarto notandū q' aliqd d'z meli' altero duplr. vno mō absolute absq' respectu ad aliud. alio mō relative seu p'ditionalit'. **E**xēplū phi ad h' est de h' qd est p'hari. **N**ā simplr melius ē p'hari q' ditari. et tñ in casu extreme necessitat' vl' indigētie meli' ēēt h'fē aut acq'rere vnū panē q' illo deficiente. pulcrā p'phie cōclusionē addiscere. **S**ilr i statu in nocētie vel gl'ie multa esse poterāt bona q' sub p'posito p'cto mala ēēt si obseruarentur. **U**t in corpe sano aliqd p'dest qd obest p'supposita infirmitate vl' crapula p'cedēte. **E**t istud d'z notat' atredī dū sit cōp'atio aliq'z in bonitate vl' vtilitate. et silibus vel dū q'rif. qd expediat in regimē vite humane. **D**icam' p'mo q' stat in q'libet istoz q'ttuor statūū hoīem saluari. **D**e p'mo nō est dubiū de puer' baptisatis. decedentib' aū vsum rōis. **D**e q'rto nō est dubiū de p'latiis et alijs sc'ris q' diu vitam mixtā ex cōtēplatiua et actiua exercuerūt et saluari sunt. **Q**uo ad duo mēbra est difficultas. **E**t dixerūt qdā impossibile esse aliqm' adultū saluari q' nō vixisset vita p'ceptiua. q' o'z q' ois capax rōis diligat deū sup oia si debeat saluari. et in tali dilectiōe q' p'sequitur

et p'gnitōe dei reperit vita speculatiua. **S**z casus ē dabil' sic dat holkor vbi hō dū p'rimo incepit vti rōe exercebit statim in opib' mie corporalib' vl' alijs bōis exercitijs exteriorib' absq' h' q' actualit' et formalit' elicit at actū dilectiōis dei sup oia. et in agendo talia poterit p' fide a tyrānis repēte interfici. et ita saluabit tal' q' nūq' vixerit vita speculatiua. h' tñ raro euenit. **C**eterz de vita speculatiua nō ē difficultas qn hō possit saluari in casib' mult' q' nūq' vixerit vita actiua. q' ad hāc nō est vocat'. vl' q' casus nō occurrit exercēdi illā vitā. **P**at'z ē de christo i vtero vginis. de **J**ohē bap. si habuerit p'ceptationē salutando. **R**aro tñ hō manet i vita ista diu/qn vtaf vita mixta. p'sertim fm p'mā distinctōz. als. p'sentē dispositōz. **S**ecūdo loquēdo absolute nō hūdo respectū ad lapsu'z bōis. tal' ē o'z do int' q'ttuor modos viuēdi p'iores i bonitate et eligibilitate/q' p'ria vita bona est/ scōda melior/ et q'rta q' ē cōposita melior ē q's scōda/ et tertia optia int' oēs. **D**ec appēbūt si q's diligēt' aduertat vitā ade p' statu in nocētie. **N**ā si q's ibi vixisset ex bñplacito dei absq' vsu rōis actuali et tñ in grā bñ vixisset si vixisset vita actiua laborādo et colendo padisum terrestrē ex iussu dei/ meli' vixisset/ et si cū h' fuisset aliqm' in p'ceptatōe dei. meli' habuisset. **S**z q' ois indigentia remota erat nec exigebat tūc labor extrinsecus ad subleuationē q'rūcūq' indigentiarū vita et' speculatiua optima tūc extitisset/ qd ampli' p'spicuū erit ex seq'ntib'. **T**ercio/ p' accidēs et ex suppositiōe stat in casu vitā actiua vita p'ceptiua p' tūc meliorē et eligibiliorē existere. **P**ōt enī tanta indigentia esse in primis corporal' ad iuuādūz. q' p'ctm' ēēt omittēre eos et eoz subleuationē p' speculādo seu cōtēplādo. **P**at'z in platis vel in casib' necessitat'is. **E**t si dicatur q' homo nō debz omittēre mai' bonum p'pter minus bonū. **D**icā' q' in casu illo cōtemplatio nō est isti maius bonūz fm p'riam distinctionē de duplici vita. **U**nde et quarto quādo licite potest vtraq' vita exerceri speculatiua scz et actiua. speculatiua eligibilior est/ et dignior/ et statui glorie seu innocentie conformior. **V**ita enim q' digni' et excellenti' habz obiectū. et q' ex digniori virtute procedit eligibilior est. sic est de intellectu dei et dilectione seu fructione eius. **N**am iste sunt operatiōes optimarū potētiarū in b' oie respectu. optū

Lectioes

obiecti. fm h̄ posuit p̄hs felicitatē in hoīe
i. **Ethi.** in p̄tēplatiōe p̄me cāe / r̄ p̄formiter
(licet maḡ eleuate) ponit̄ theologi b̄ritu/
dinē in fruitiōe r̄ p̄gnitiōe dei / r̄ etiā dele/
ctabilior. vt p̄r. i. **Ethi.** **Silis** p̄clusio
p̄t poni fm̄ aliā distictionē r̄ ex ista dedu
ci r̄ p̄ aliud mediū. sic. **Quāto** anīa melior
est q̄ corp⁹ tanto vita regulās aiām r̄ diri
gens in fines. melior est r̄ dignior q̄ illa q̄
t̄m̄mō respicit corpale regimē / sic est de vi
ta speculatiua respectu actiue i ecclīa. ḡ r̄c.

Quinto p̄supposito p̄cto r̄ indigētis
varijs in ecclīa dei ex p̄cto originalit̄ veni
entib⁹ r̄ ceter⁹ parib⁹. melior ē vita q̄tra sc̄z
cōposita ex actiua r̄ p̄tēplatiua / q̄ simplr
actiua vel simplr speculatiua. h̄ est q̄ vna
earū sine immixtiōe alteri⁹. **Pro** q̄ ad
uertendū est q̄ tota multitudo opeꝝ meri
torioꝝ vni⁹ hoīs imaginat̄ q̄i corp⁹ quod
dā r̄ homogeneū ad modū loquendi xp̄i.
Dat. vi. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex to/
tū corp⁹ tuū lucidū erit. **blo.** Si int̄tio
simplex. bona q̄lib⁹ opatio erit **Proba**
tio. **Vita** illa melior est q̄ est vite xp̄i p̄for
mior. s̄z xp̄s p̄uerfat⁹ est fm̄ totū corp⁹ vi
te sue ad regulā. r̄ vitā cuiuscūq̄ mēbri sui
sc̄z tā actiue q̄ speculatiue. ḡ r̄c. **Cōfirma**
tur. qz corp⁹ alicui⁹ p̄fecti⁹ viuūt dū p̄ lo
co r̄ tpe vti q̄lib⁹ mēbro suo. nūc isto. nūc
illo. q̄ si p̄tinue vno vteret. qd̄ est p̄fecti⁹
vrputa oculo. p̄suppositi indigētis ad q̄
rū reuelationē quodlib⁹ mēbroꝝ vtile est.
r̄ puiso q̄ ocl̄s sit in suo vsu ad directōez
man⁹ r̄ pedis **Et** ex h̄ sumit̄ r̄nsio ad in
stantiā q̄ fieri p̄t r̄ moueret paz̄ p̄sideran
tes qz vita p̄tēplatiua fm̄ se p̄siderata me
lior est r̄ dignior fm̄ dicta. ḡ melior est hō
dū fm̄ eā viuūt q̄ dū viuūt fm̄ actiua. **Sic**
enī argueret q̄ hoīm corp⁹ eēt nobili⁹ si ef
fet totū ocul⁹ q̄ h̄ndo varietates q̄s ad p̄
sens obtinet / r̄ pictura pulcrior si tota eēt
albedo q̄ dū varijs colorū appositionib⁹
decorat̄. **Silr** dicendū est h̄ q̄ corp⁹ o/
perationū hūanaz̄ qd̄ imaginat̄ q̄si et ho
mogeneū r̄ diuersaz̄ rōnū / p̄fecti⁹ est dū p̄
q̄libet sui pte est i exercitio (p̄supposito sp̄
q̄ vita speculatiua est velut illustratio r̄ di
rectio / r̄ viuificatio anīe sit in suo actu suf
ficiēti) q̄ si dimissa actiua esset p̄tinue in
speculatiōe sub ḡdu int̄siori / p̄suppositif
indigētis p̄rimoz̄. **Speculatiu⁹** enī vt q̄
dā ait vidēs fr̄s inopias r̄ torpēs a iuua
mine. deficit a fraternā dilectione / r̄ p̄se /

quēs a dilectiōe dei cōnera. r̄ tūc nō viuūt
p̄tēplatiue q̄ cōplet in diuina dilectiōe. s̄z in
curiosa p̄hoz speculatiōe. **Et** si q̄rit q̄n
de necessitate r̄ sub pena p̄cti tenet hō vi
uere fm̄ vitā actiua. **Dico** vel ex suscepto
officio / vl̄ dū videt fr̄s necessitatez exte
mā r̄ nō apparet q̄ ali⁹ succurrat. **Exem**
plū de elēosina. **Et** his habet radix q̄re
stat⁹ platoꝝ est p̄fectissim⁹ in ecclīa sc̄a di
qz est stat⁹ req̄rens vtrāq̄ vitā p̄ loco r̄ tē
pore instat xp̄i r̄ moyfi r̄ alioꝝ. nā xp̄s nūc
in monte orabat. nūc p̄dicabat. nūc p̄p̄lof
cibabat. **Silr** moyses in mōte syna p̄tem
plabat ea q̄ postmodum p̄plo m̄straret / r̄
descēdēs iudicia dabat p̄plo. r̄ arce fabri
cam ordinabat. **Ita** q̄lib⁹ eozū d̄z esse bi
nomi⁹ ad modū **Jacob** q̄ et isrl̄ d̄z. **Est** ei
p̄lat⁹ isrl̄ in p̄tēplatiōe / r̄ iacob in victoriū
supplātatiōe tam i se q̄ in subdit̄. **Est** ei
duplici vtroꝝ copulat⁹. **Iye** r̄ **rachel.** appli
catio mystica cōis est. **Serta** p̄clo. **Le**
ter⁹ parib⁹ vtilior r̄ secūdiōr ē in ecclīa dei
speculatiu⁹ q̄ sit actiū. **Pro** q̄ aduertē
dū q̄ duplex ē vtilitas r̄ secūditas i ecclīa
qd̄ est grossa atq̄ palpabil̄ q̄ a vulgo et a
viuētib⁹ more vulgi p̄cipue reputat̄. r̄ illa
p̄sistit in mltitudie r̄ p̄seruatiōe bonoz̄
fortuitoꝝ / r̄ corpis / r̄ pompa extrinseca
Alia vtilitas respectu bonoz̄ aie vl̄ meri
toꝝ vl̄ alioꝝ donoꝝ ḡtuitoz̄. **Secūdo** ad
uertendū q̄ p̄ria bona nō p̄sunt. imo ple
rūq̄ nocēt nisi p̄ q̄nto ordināt r̄ disponūt
ad sc̄da bona. vñ nec capiūt bonitatē ali
quā moralē ant ḡtuitā. nisi a bonis hmōi
tanq̄s a fine ad quē dūt ordinari / vl̄ tanq̄s
instrumēta ea adipiscēdi / vl̄ tanq̄s obiecta
circa q̄ sit hmōi opatio p̄tuosa. imo q̄nq̄
talia bona p̄cedunt deo irato vt **Aug⁹.** ait
qz videlicet vtili⁹ eēt illa nō h̄re dū obsunt
bonis morib⁹ quēadmodū r̄ obsunt diui
tie piture. generāt ei vermē pessimū q̄ ē su
pbia vl̄ voluptas effrenata. **Et** sic in vno
hoīe h̄z veritatē. sic r̄ h̄re p̄t i toto corpe
mystico ecclīe. ita q̄ nūerabit merito inter
magna diuie mie dona paup̄ras ip̄i / i ta
lib⁹ bonis fortuitis. r̄ iurisdicciōib⁹ civili
bus. **Iuxta** qd̄ dicūt hystorie. r̄ legi in po
stilla sup̄ bibliā q̄ dū dorata eēt ecclīa bo
nis r̄palib⁹ p̄ constantinū / audita est vox i
aere. **Hodie** venenū effusus ē in ecclīa sc̄a
dei. **Et** qd̄qd̄ fuerit de h̄ / potuit ei tūc do
ratio hmōi esse vtil̄ p̄pter bonitatē r̄ fide
litate d̄sp̄santiū / r̄ dilataciōe ecclīe post

aduersitates habitas/nihilomin⁹ nūc aut alias poterit spoliatio sifr esse vtalis/propter maliciā eccliaſticoꝝ talib⁹ bonis abutentiū/vt claudat via malignantiū. ſpi/nis aduerſantiū ne cadāt in p̄cipitiū viti/ozū. **J**uxta qđ ait dñs. **S**epiā viā tuā ſpi/nis. **N**ūc ad p̄poſitū p̄cluſiōis p̄ſtat qđ p̄tēplatiū⁹ vt ſic p̄ficiat ecclie in bonis ſpi/ritualib⁹. qđ de p̄ ſe z imediate. actiu⁹ aut in bonis t̄palib⁹. **U**n̄ moyses plus p̄fecit in monte adorādo dñi alij p̄liarent. qđ mul/titudo magna bellantiū. **S**ic de⁹ qđ nō de/ſtruxiſſet penthapolim peccatricē p̄p̄ de cem iuſtos/ſi reſp̄i fuiſſent. pl⁹ miſeret ec/cleſie z eidē parciat p̄pter ozdes paucoꝝ z p̄tēplatiuoꝝ qđ facit p̄p̄ labores z diſcur/sus z turbatiōes multoꝝ actiuoꝝ. **J**uxta qđ dicebat **J**ero. de heremitis antiq̄s/eoſ eſſe vitā mūdi. z ip̄m p̄ eos ne corrueret ſta/re. **D**oc inferē cōtra illos qđ terrena t̄m/mo do cogitātes dicūt iuſtiſtas z p̄ficios terrena tractātes. z diuitijs vel edificijs l̄ epulis aggregandis occupatos/vtilioꝝes in ecclia qđ p̄tēplatiuos bonevite z ſp̄iali bus exercitijs intendētes/qđ deliros vel fantaſticos vel inutiles reputāt. qđ aialis hō nō p̄cipit zc. **E**t allegāt qđ ſp̄ialia abſ/ qđ t̄palib⁹ diu ſtare nō p̄nt. qđ dictū abſqđ dubio niſi ſane intelligat blaſphemū eſt. **N**ūc enī ecclia fuit melior qđ duz vixit in pauptate. qđ etiā **J**ero. poit i vita mal/chi. z de Romano imperio dicunt hysto/rici z recitat **Aug⁹**. zc. **P**otius z veri⁹ di/ cereſ ecōtra/qđ t̄palia z p̄ſertim in ecclia diu abſqđ ſp̄ialib⁹ eſſe nō p̄nt. **E**t certū eſt qđ cū eis nō ad eſſe nō p̄nt. **A**lioqđ falleret chriſt⁹ qđ dicit. **P**rimū q̄ri. re. dei. z bec oia adij. vo. nō dixit ecōtra. primū q̄rite dila/ tionē z poſt bec regnū dei z iuſticia ei⁹ vo bis adijciēſ. imo ſicut alias memini decla/ raſſe nimū ſtudiū in multiplicatiōe bono/ rū t̄palii z iurisdictionū in ecclia nō pua/ cauſa eſt ſue deſolatōis tam in ſp̄ialib⁹ qđ t̄palib⁹ z h̄ manu ducēbat p̄ ſilitudinē cor/ poris myſtici ecclie total⁹ ad corp⁹ verum hoīs. **N**ā intēdere nimis regimini ſenſua/ litatis. ſp̄reta directiōe rōis/ eſt vtrūqđ taz ſenſualitatē videlicz qđ rōem extinguerē. **D**inc eſt qđ multi p̄boꝝ z p̄tēplatiuoꝝ in ecclia/ parū curāt ſi depaupeſ ecclia v̄l cō/ culcetur in t̄palib⁹ iſtis vocatis bonis/vi dentes tot vicia z abuſus ex his puenire i cōmunijs ſupfluis. in venationib⁹. in ſymo

nij/z p̄dis/z violentis. p̄motionib⁹ in digniſſimoꝝ/in ambitioib⁹ p̄laturaruz z beneficioꝝ/in ſupbijs diſſolutiſſimis. i vo/ lupratib⁹ effeminatis. ceteriſqđ innumera/ bilib⁹ z nefandis abuſionib⁹/in qđbus ſere putant gerere vitā actiūā. dando onera ſ̄ via zc. **E**t bec oia ceſſarēt/aut nō ita ſaltē abundarēt/in pauptate modesta. **A**mpli/ us nō ita diuerterēt eccliaſtici etiā de p̄ri/ monio chriſti dotati ad traditiōes z adin/ uentiones hoīm p̄ diuitijs cumulandis/ ſp̄reta lege chriſti ſicut nūc facere cōſpici/ mus. fornicatiōe quadā ſp̄iali p̄niciōſiſſi/ ma. **E**t ad grandē tempeſtatē moderni tē/ poris z ſciſmatis. p̄ſolandā poſſent appli/ cari qđ omitto. qđ facile eſt ex p̄cedentib⁹ eli/ cere. **S**eptima p̄cluſio. **V**ita **J**o. bap. poſt vitā chriſti z m̄ris ei⁹ fuit angelica/z inter viatoꝝes ſaltē qđ ad aliqđ p̄fectiſſima **P**ro cui⁹ declaratione aduertenduz qđ vi/ ta iohis p̄tē cōpari ad vitā alioꝝ triplicit⁹. **U**el qđ ad p̄phetiā vel qđ ad auſteritatē vi/ ctus vel qđ ad meritū interi⁹. **S**i cōpemuſ p̄phetiā iohis ad p̄phetias alioꝝ. qđ ad hoc iohes eſt p̄fectioꝝ. qđ modo certiori z clari/ ori demonſtrauit chriſtū p̄pter quē p̄p̄be te oēs illuſtrati ſunt z ſuas p̄tēxerūt p̄/ p̄hetias. **E**t h̄ forſan innuere volebat ipa/ veritas cū ait qđ inter natos zc. **N**ec moue at aliqūe qđ iohes videbat certa exp̄ientia chriſtū. z ob h̄ nō p̄phetabat de eo. **D**e cer/ tis enī z p̄ntib⁹ nō eſt p̄phetia. **F**ateor enī qđ aliqđ in homīe illo videbat reſpectu q̄rū nō erat p̄phetia. ſed ſcīa v̄l exp̄ientia. vt qđ hic eſſet v̄n⁹ homo ſic ambulans zc. **S**ed alia erant que nō videbant vt qđ talis ho/ mo eſſet de⁹ z meſſias in lege promiſſus z agnus dei qui tollerēt peccata mundi zc. **S**i dicat v̄lteri⁹ qđ **J**ohānes interrogat⁹ reſpondit ſe non eſſe p̄phetam. **D**icit ali/ qui euz hoc dixiſſe ex humilitate non ex veritate. quaſi videlicet aliqđ eſſet humili/ tas ſine veritate aut quaſi humilitas per mendaciū acq̄ratur. **E**t ideo verius z ap/ tius dicit qđ **J**ohes negans ſe p̄phetā r̄n/ dit ad intentionē querentiū iudeoꝝ. ſcie/ bant itaqđ iudei ſcriptū eſſe in lege eozum **D**ent. xvij. dicēte dño. **P**rophetam tibi ſuſcitabo poſt me zc.

Quequūtur propoſi/ tiones eiudem de ſenſu l̄rali ſacre ſcriptu/ re. **E**t de cauſis errantium.